

PA 3549

.A5

Copy 1

PA 3549
.A5

DE
TRAGICORUM GRAECORUM DIALECTO.

PARS PRIOR: DE DORISMO.

DISSERTATIO
INAUGURALIS GRAMMATICA
QUAM
CONSENSU ET AUCTORITATE
AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS
IN
ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE
FRIDERICA GUILIELMA
AD
SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
RITE CAPESSENDOS
DIE VII. M. SEPTEMBRIS A. MDCCCLXVI.
H. XI.
PUBLICE DEFENDET
AUCTOR ✓
HERMANNUS CAROLUS ALTHAUS
BEROLINENSIS.

ADVERSARII ERUNT:

O. WEISSENFELS, PHIL. DR.
R. ROEDIGER, PHIL. DD.
H. ALTHAUS, IUD. CAM. AUSC.

BEROLINI
TYPIS EXPRESSIT GUSTAVUS SCHADE.

[1866]

PA 3549
A5

PATRI

OPTIMO, DILECTISSIMO

HASCE

STUDIORUM PRIMITIAS

SACRAS ESSE VOLUIT

AUCTOR.

ARGUMENTUM.

	pag.
Prooemium	7—11
De Dorismo tragicorum	11—44

CAPUT I. De formis et vocibus in quibus Doris-

mus apparet	11—25
a) In declinatione	11—13
b) In stirpibus nominum et verborum . .	13—20
c) In compositis vocabulis	20—21
d) In derivatione verborum purorum . .	21—24
e) In derivatione nominum	24—25
f) In augmentatione verborum	25

CAPUT II. Qua lege tragici Dorismum adhibue-

rint	25—37
a) In commaticis tragoediae partibus . .	26—28
b) In canticis choricis	28—34
c) In anapaesticis systematis	34—37

	pag.
CAPUT III. De iis vocibus quae non Dorismo, sed veteri Atticismo tribuendae sunt . . .	37—44
a) De stirpibus	37—40
b) De compositis vocabulis.	40—42
c) De verbis puris	42—44
De omisso augmento	44—48

DE TRAGICORUM GRAECORUM DIALECTO.

Quamquam quid de scenicarum, imprimis tragicorum Graecorum dialecto statuendum sit, in universum inter viros doctos constare videtur atque de singulis rebus, quae ad eorum sermonem pertinent, passim ab editoribus verba facta sunt, tamen de tota materia nemo adhuc accuratius egit. Nam Th. C. G. Schneider in libello „de dialecto Sophoclis ceterorumque tragicorum Graecorum quaestiones nonnullae criticae“ (Jenae 1822) potius orthographica quam grammatica tractavit. C. G. Haupt („Vorschule zum Studium der griechischen Tragiker“ Berlin 1826) magis in discipulorum usum gravissima congegit. Kühlstädt denique („observationes criticae de tragicorum Graecorum dialecto“ Revaliae 1832) et ipse magis in orthographica inquisivit, de dialecto appendicis instar verba faciens.

Quamobrem operae pretium mihi visum est, tragicorum sermonem denuo investigare, ita ut, si fieri posset, certae quaedam leges invenirentur, quibus tragici in poëticis formis adhibendis usi essent.

Neque tamen in hac commentatione de omnibus rebus, in quibus tragici a communi Atticorum lingua recesserunt disputabo, ut de formatione, constructione, significatione verborum, sed de ea tantum grammaticae parte

disseram, quae ad litteras et formas pertinet; in quo ea quidem brevius attingam, quae tantum ad orthographiam pertinent, ut ea quae non poëtarum sermoni, sed antiquiori Atticismo, quo tragici in dialogo quidem utebantur, tribuenda sunt.

Injuria enim viri docti multas formas e tragicorum fabulis aut expulerunt, aut epicas esse putaverunt, quas et eo tempore, quo tragici floruerunt et postea in vulgari Atticorum usu fuisse tituli docent. Inter quas res, ut eas hoc statim loco afferam, dativus pluralis primae declinationis, in *ῆσι* exiens habendus est, qui paucis Aeschyli et Sophoclis locis invenitur. Quam formam cum Ellendtius in praefatione lexici Sophoclei II, p. 6 a tragicis abjudicandam esse censuerit, Bergkii in praefatione Sophoclis titulis demonstravit, Atticos antiquissimo tempore semper *ῆσι* dixisse et hinc in sollemnibus vocibus etiam postea servavisse. Tragici autem ei utramque formam adhibuisse videntur et *αισι* quidem littera vocali vel *ρ* antecedente, contra *ῆσι* praecedente consonante. Inter has formas etiam dativus plur. secundae declinationis in *οισι* exiens habendus est, qui saepissime apud scenicos poëtas invenitur; porro nom. plur. III declinationis, qui in *έες* desinit, nominum in *εύς* exeuntium (cf. *εἰκαδέες* Rangabés 418, 7); eorundemque nominum eae formae quae in *ῆος*, *ῆες* cet. finiunt, ut *οἰκῆος* exhibetur in lege apud Lys. (or. 10); tum correptae terminationes *εος* in adjectivis, quae vulgo in *ειος* exeunt, ut *Ἐκτόρεος* Rhes. 2, et *ία* in substantivis vulgo in *εια* desinentibus, ut *εὐσεβία* Soph. Ant. 943; solutae terminationes propriorum nominum, quae vulgo in *ῆς* exeunt, ut *Σοφοκλής*; nomen propr. *Ἀθηναία*; lenitus spiritus in iis verbis, in quibus posteriores eum aspiraverunt, ut *ἀντήλιος* Ag. 497, Aj. 805, Ion. 1550; pauca alia, quae suo loco commemorabo.

Et haec quidem de iis veteris Atticismi formis, quae cum Jade congruunt, commemorata esse volo; de iis autem vocibus et formis, quae vulgo Dorismo tribuuntur, infra accuratius agetur.

Jam primum agam *de dorismo* tragicorum, in quem praeter Ellendtium (in lexico Sophocleo vol. II praef.) nemo quantum scio, accuratius, inquisivit¹⁾. Sed hic magis formas et voces in rudem paene indigestamque molem collegit, quam ut certas leges, quas tragici in dorismo adhibendo secuti sint, statuerit.

Priusquam autem ad ipsam rem aggrediar, nonnulla mihi in universum de tragicorum dialecto dicere liceat, potissimum de condicione, quae inter Doricam dialectum, qua tragici usi sunt, et poëticam Graecorum linguam intercedit²⁾.

Ante omnia enim annotandum est, doricam illam, quae vulgo vocatur, poëtarum dialectum, nunquam a certo populo usurpatam fuisse. Sicut nunquam Ionica epicae poëseos dialectus in ore certi cujusdam populi fuit neque omnino unquam una Ionica dialectus fuit, sed plures inter se diversae, quarum generalis quaedam imago, ea continens, quae illis dialectis communia erant, egregio aliquo poëta auctore in epicum poëseos genus adhibebatur et ita quidem, ut haec forma semel constituta in omne futurum tempus maneret, idem in Dorica dialecto quae vulgo vocatur, factum esse accipiendum est. Nunquam una Dorica dialectus fuit, sed plures passim inter se diversae, quales Ludolfus Ahrens

¹⁾ Programmata Herm. Schaeferi „de dorismi in tragoediis Graecis usu,“ quod dum haec scribo, in publicum prodiit (Cottbusiae), meam qualemcunque dissertationem non incassum redditum iri spero.

²⁾ Quibuscum ea conferas, quae infra (p. 25 sq. et p. 37) de Dorismi natura et indole exposui.

praeclaro libro conguessit, quem utinam non de dialecto, sed de dialectis Doricis inscripsisset! Quarum communis quaedam forma certo poëta auctore praeunte in lyrica poësi et in ea quidem, quae vulgo chorica sive Dorica appellatur, usurpata est, vel ab iis, qui non Dorica natione erant, ut ipso Pindaro.

Hae autem dialecti, Dorica et Ionica, quod ad formas attinet, non valde inter se discesserunt, cum in universum lyrica poësis epicam, commune omnis poëseos fundamentum, sequeretur; sed color utriusque dialecti diversus erat, cum, id quod inter omnes constat, Iones magis η , Dorienses magis α vocalem adamarent¹⁾. Jam quae deinde extitit, dramatica poësis, et ipsa, quin epicam poësin in lyricis saltem partibus sequeretur, facere non potuit (Attici ipsi, apud quos tragoedia extitit, temperato, ut ita dicam, Ionismo utebantur), sed colorem a lyrica poësi Doriensium petiit, ex qua omnino originem duxit, et doricus color maxime in usu vocalis α pro η , ω , ov conspicitur.

Jam per se patet, tragicos poëtas ut Atticos non omnes hujus dialecti, qua lyrici poëtae utebantur, proprietates adhibere potuisse; deinde vel primus aspectus docet, eos auream mediocritatem obtinentes non in omnibus verbis, ubi Pindarus, lyricorum princeps, illam vocalem adhibuisse. Unde sequitur si Dorismi usum apud tragicos exponere volumus, nos totam hanc rem, quatenus apud lyricos poëtas, imprimis Pindarum patuerit, cognitam habere debere. Nam Pindarum, apud quem dorismus latissime patet, ita ut rem accurate contemplantibus illud potius explorandum sit, ubi doricum, quod vocatur Alpha, non admiserit, nonnullis tragicorum locis quasi normam et regulam esse videbimus, ad

¹⁾ De hac re p. 37 accuratius agetur.

judicandum, ubi hi dorismum adhibuisse statuendi sint, ubi non. Facile enim intellegitur, talibus in verbis apud tragicos dorismum tolerari non posse, ubi ne Pindarus quidem eum admisit. Saepe *Aristophanem* quoque ad tragicorum exempla illustranda valere, non est quod explicem, unde ne hunc quidem neque comicorum ceterorum fragmenta in hac disputatione elaboranda neglexi.

His praemissis jam ad ipsum dorismum apud tragicos exponendum accedo et primum quidem omnes orationis partes et voces, in quibus omnino dorismus apparet, in unum conspectum congeram, ita ut contempler α in flexione nominum, in stirpibus nominum et verborum, in derivatione nominum et verborum purorum, in commissura compositorum vocabulorum, denique in flexione verborum.

PARS PRIOR.

De Dorismo tragicorum.

CAPUT I.

De formis et vocibus in quibus Dorismus apparet.

a) In declinatione

nominum α tam tritum est, ut de eo nihil fere dicendum sit. Praeter feminina primae declinationis, quae vulgo in omnibus casibus singularis numeri η habent, (exceptis nonnullis de quibus h. l. verba non facio) α conspicitur in nominativo et accusativo masculinorum primae declinationis, quae vulgo in $\tau\eta\varsigma$ exeunt; in patronymicis vulgo in $\iota\delta\eta\varsigma$ exeuntibus; denique in v. *Ἐφυῆς*,

quod ex 'Ερμέας contractum est. Ita 'Ερμᾶς¹⁾ dixit Eur. Iph. A. 1302²⁾, Aesch. frag. 374; 'Ερμᾶ (dat.) Eur. El. 462, 'Ερμᾶν Arist. ran. 1266, ubi Euripides loquitur. Per se patet, quod de α in femininis primae declinationis dictum est, etiam ad adverbia a pronominibus et adjectivis ducta pertinere, ut ἄ, ἄπερ, πᾶ, ὅπα, ἄλλα, πάντα, πανταχᾶ, διχᾶ³⁾, τᾷδε, quibus addo μάν, μάταν, ἀνίκα. Aesch. Cho. 59 pro eo, quod in libris falso scriptum est, διαρρυδᾶν, non cum Hermannō διαρρύδαν, sed cum Lachmanno solita forma διαρρύδην legenda videtur. Primum enim α in ceteris adverbii in δῆν exeuntibus, ut ἄέρδην. Ag. 220, ἀνέδην Cho. 796, Phil. 1153, ἄδην Prom. 385, σύρδην, φύρδην apud tragicos non invenitur. (προτροπάδαν habet Pind. Py. 4, 94, ἀμβολάδαν Nem. 10, 32, ἄδαν Alcman. fragm. 72, 4, Bergk), deinde hic Choëphorum versus iambicus trimeter est, quamobrem etiam in antistropha non μάταν, sed μάτην legitur.

Num tragici pro eis formis quae vulgo α habent, Ionicas admiserint, valde dubium videtur; apud Aesch. Suppl. 76 libri ἄρῆς habent, 78 ἰθείη Hermannus conjectura scripsit (libri εἰ θείη), sed vulgaris forma ἄρᾶς Ag. 438 extat. Praeterea Ionica forma non invenitur nisi Eur. Ion. 1065 δειρήν, cum Soph. frag. 225 δειρᾶν dixerit.

¹⁾ 'Ερμείας quae forma Ionica ratione pro 'Ερμέας producta saepe in Atticis titulis invenitur, non Dei sed mortalis nomen est; item 'Ερμᾶς, quod ibidem occurrit (cf. c. i. 275, 4) quae forma ex 'Ερμέας contracta habenda est, similiter atque 'Αθηνᾶ ex 'Αθηνάα, cum 'Ερμῆς semper Dei nomen sit. (cf. Buttm. Gr. 141, n.).

²⁾ Numeri sunt Hermannii in Aeschylo, Nauckii in Sophocle, Euripide, fragmentis tragicorum, Meinekii in Aristoph. et comicorum fragm., Bergkii in fragm. lyricorum.

³⁾ In πανταχῇ quidem et διχῇ dorismus apud tragicos casu fortasse non invenitur.

Nunc loquamur de dorico α

b) in stirpibus

et nominum et verborum, quae inter se non separanda esse vel inde apparet, quod multa nomina et verba dorismum patientia ab eadem radice proficiscuntur. Jam quod valde optandum est, cum dorici α usum maxime in nominibus magnopere fluctuantem videamus, ut inveniat, quibus in stirpibus tragici dorismo usi sint, videndum est, ne in hac re omnia aut poëtarum licentiae aut librariorum arbitrio permittantur.

Librariorum autem licentia fluctuatio in scribendo dorismo aut eo exoriri potuit, quod pro insolitis doricis formis quae quid sibi vellent, non intellegebant, communes scripserunt, aut eo modo, quod cum apud alios poëtas, ut Pindarum, dorici α usum multo latius patere viderent, pravo studio dorismum in tragoedias intulerunt. Quod factum esse potest in talibus vocibus, ubi semel tantum in omnibus tragoediis dorismus invenitur, cum omnibus aliis locis communes formae appareant. Quamquam in hac re cautissime agendum, me non praeterit, neque e. g. apud Aeschylum quidquam temere mutandum puto, quod facile ad ejus granditatem et magnificentiam referri possit. Falso hyperdorismo apud Euripidem v. Ζανός scriptum esse videtur Hipp. 63 (v. 69 sequente communi forma Ζηνός) et fragm. 476 in anapaestico versu, in quo vocabulo ne Pindarus quidem dorismo usus est.

In ἀπαξ εἰρημένοις Aeschylus dorismum adhibuit his: ἀλλαλοφόνος Sept. 906 (ἀλλήλας tantum Eur. I. A. 789), λαῖς Sept. 133, Sophocles: χρυσάνιος O. C. 692, Euripides: κράδεμνον Phoe. 1490.

Quantopere omnino in stirpibus dorismus fluctuaverit, ex hac tabula quam subjicio, apparet (in quo ani-

madverto in universum h. l. lyricas tantum et semilyricas tragoediae partes in censum venire, anapaestorum seorsum me mentionem fecisse, cf. etiam p. 36).

ἀγέομαι dixit Eur. Phoen. 120, ἀγήτωρ Med. 426, ἀγεμών Aesch. Pers. 643, Eur. Rhes. 230; ἀγεμόνευμα Phoen. 1492, — ἡγεμών Aesch. Agam. 171.

ἄδονά Eur. Iph. A. 234, Phoen. 314, 338, El. 126, ἡδονή Bacch. 867, Hel. 634, I. A. 199, I. T. 842, Ion. 1488, Soph. O. T. 1139, ἡδομαι Ba. 165, 874, Iph. A. 196 (Aristoph. av. 236 ἄδομαι).

ἄϊών Aesch. Ag. 117, ἡϊών Eur. Troad. 826, (ἡών Or. 994).

ἀλίβατος Eur. Su. 80; ἡλίβατος Hipp. 732, Aesch. Su. 337.

ἄμερος Aesch. Ag. 695, ἀνήμερος Eur. Hec. 1068.

ἄμέτερος Aesch. Su. 516, Soph. Ant. 120, 859, El. 1249, 1269; Eur. Med. 173, 424, 430, Iph. A. 176, 552, 1489, Ion. 1092, Troad. 606, 608. Phoen. 1580, El. 590. — Arist. Thesm. 127. In anap. Aesch. Pers. 145. Eur. Rhes. 13. — ἡμέτερος Aesch. Eum. 367, Sept. 608, Eur. Ba. 585.

ἄδύς Soph. Trach. 122. Eur. Rhes. 544; ἀδύπνοος Soph. El. 480, Rhes. 555, Eur. fragm. 1033, ἀδυεπής O. T. 151, ἀδυβόας Ba. 127. — ἡδύς Aesch. Prom. 537, Soph. frag. 533, Eur. Hec. 898, Andr. 767; Bacch. 66, 135, Heracl. 892, Herc. f. 675, Su. 1006, I. T. 447; frag. 265; ἡδύθροος Eur. El. 703.

χρυσάλακτος Soph. Trach. 637. — ἡλακάτη Eur. Or. 1425; πολυηλάκτος Aesch. frag. 7.

ἄως Eur. Rhes. 535, Or. 1004, El. 730.

ἄλιος Aesch. Eum. 913, Soph. El. 825, Trach. 96, O. T. 661, Eur. Alc. 244, Hec. 637, 1056, 1068, Hipp. 1279, Or. 1002, Hel. 181, 342, Suppl. 991, H. f. 660, Ion. 122, Eur. frag. 781, 65, δυσάλιος Rhes. 242, ἀνάλιος Aesch. Sept. 836, Eur. Alc. 437; ἐνάλιος Hipp. 129,

I. T. 1139. (Praeterea saepe soluta forma *ἀέλιος*). Contra *ἀνήλιος* Aesch. Cho. 46, Eum. 379, Soph. O. C. 676, Eur. Andr. 523, *ἡλιόκτυπος* Aesch. Su. 137. *εὐήλιος* Eur. Phoe. 675. *δυσηήλιος* Aesch. Eum. 388.

ἀλαθής Aesch. Sept. 919, Su. 836; — *ἀληθής* Soph. O. T. 1501, *ἀληθῶς* Aesch. Su. 569, *παναληθῶς* ib. 78. *ἀλήθεια* Aesch. Ag. 1515.

ἀμέρα sexcenties invenitur, Arist. ran. 242, (ubi Meinekios *ἡμέρα*), *ἡμέρα* Aesch. Cho. 805, saepe dorismus etiam derivatis et compositis vocabulis: *ἀμέριος* Soph. Ant. 790, Aj. 399, Eur. Iph. A. 1331, Phoen. 130, 1572, Soph. frag. 339; *εὐάμερος* Soph. Aj. 709, Eur. fr. 775, 41. *εὐαμερία* Eur. El. 197. *πανάμερος* Soph. Trach. 660, *παναμέριος* Eur. Hipp. 368, Ion. 122; *εἰράμερος* Aesch. Prom. 545, Eur. Or. 796; *μεθαμέριος* Eur. Ion. 1050; *ἰσάμερος* Soph. fr. 532, *καθαμέριος* Eur. Phoen. 229. *δυσαμέριος* Aesch. frag. 232, Soph. fr. 529¹⁾, *παναμερεύνω* Rhes. 361; *ἀμερόκοιτος* Eur. Cycl. 58.

ἄμαρ Soph. Ant. 1333, O. C. 1079, Eur. Hel. 1360, Phoen. 1578; — *ἥμαρ* Soph. Phil. 1089, O. T. 199, O. C. 681, 686, 1455, Eur. Alc. 107, 239; Aesch. Cho. 603.

ἄχῳ Aesch. Prom. 115, Soph. Phil. 189, Eur. Hec. 155. *βλαχά* Aesch. Sept. 330, Eur. Cycl. 48, 60.

βᾶσσα Soph. Aj. 198, O. C. 671.

γαλάνα Aesch. Ag. 712, *Γαλάνεια* Eur. Hel. 1458, Iph. A. 546, H. f. 402, *καλλιγάλανα* Tro. 837.

φρενοδαλῆς Aesch. Eum. 317, *κεντροδαλῆς* id. Su. 547.

δάμιος Aesch. Cho. 50, Eum. 162, *πανδάμιος* Soph. Aj. 175, *πανδαμί* Aesch. Eum. 1019, *ἐπίδαμος* Soph. O. T. 495; *δαμοῦχος* O. C. 1087; *δαμογέροντες* Eur. Andr. 299. — *δήμιος* Aesch. Sept. 159, Su. 669, *ἐνδημος* ib. 655, *πάνδημος* Soph. Ant. 1141, *πανδημεί* Aesch.

¹⁾ *δυσαμέριος* etiam Arist. ran. 1287.

Sept. 278, δημοσιπλήθης Ag. 124, 1410; δημόκραντος Aesch. Ag. 1437, δημόθροος Ag. 1370.

δύστανος sexcenties (praeter Eur. Ion. 897, Su. 967).

θνάσκω semel: Aesch. Sept. 729, alias θνήσκω.

θνατός saepissime (praeter Soph. O. T. 869, Eur. Bacch. 396, H. f. 757); in anap. Eur. Su. 1120, I. A. 597.

κάρυξ Eur. El. 704, καρύσσω id. Hel. 1491, Ion. 911, El. 172; idem κήρυξ Ion. 159; κηρύσσω Or. 1550, Andr. 760, frag. 775, 64.

Κυλλάνιος Soph. Aj. 695, O. T. 1104.

κλάριος (Ζεύς) Aesch. Su. 345, — κληρος Eur. Tro. 290, Ion. 907; Rhés. 534; ναυκλήριον Eur. Alc. 114, Rhés. 231.

λάθα Soph. O. T. 870, frag. 146, Eur. Iph. T. 229, λάθω, λάθομαι Soph. El. 146, 168, 177, 222, Phil. 207, Eur. Ion. 53; λήθω Eur. Heracl. 778; λαθίπονος Soph. Aj. 712, Trach. 1021, λαθοσύνη Eur. Iph. T. 1278.

προμαθίς Aesch. Su. 670. — προμηθής Soph. El. 1080; προμηθεύς Ion. 485.

μανίω Eur. Hipp. 1146, μῆνις Aesch. Ag. 155, Eur. Hel. 1356.

μανύω Eur. Hec. 190, 191.

μαχανή Aesch. Sept. 123, Ag. 181; ἀμάχανος Eum. 550. — μηχανή Aesch. Pers. 112, Soph. Ant. 349, Aesch. Su. 1043, Eur. Or. 1416, μηχανόεις Soph. Ant. 365, εὐμήχανος Aesch. Eum. 373; ἀμήχανος Cho. 402, Soph. El. 140, Ant. 363; ἀμηχανία Eur. Med. 642, Hipp. 162, ἀμηχανεῖν Aesch. Eum. 1497.

μνάμων Aesch. Ag. 143, νυμασοσύνη Eur. H. f. 679, νυμαστεύω Eur. Iph. T. 208, ἀνυμαστέω Soph. El. 482. Praeterea verbales formae a radice ννα (νιμνήσκω) derivatae: ννασαμένα Aesch. Su. 50, ὑπέμνασας Soph. Phil. 1170, ννασθεῖσα Eur. El. 745, μέμναιται ib. 190. εὐνυμαστος Soph. Trach. 107, πολύνυμαστος Aesch. Ag.

1426. contra *μνήμη* Aesch. Ag. 1210. Eur. Iph. A. 302. Soph. O. T. 1317, *μνήμα* (τὸ) Eur. Su. 973; *ἀμνημοσύνη* Eur. Ion. 1100; *μνησιπήμων* Aesch. Ag. 167, *μνήσιορες* Sept. 162, *πολυμνήστωρ* Aesch. Su. 518; *ἀείμνηστος* Eur. Iph. A. 1531, *ἀμνήστευτος* Aesch. Cho. 613.

Saepissime dorismus invenitur in *μάτηρ*, in compositis et derivatis his: *δυσμάτωρ* Aesch. Su. 63; *προμάτωρ* Spt. 127. Eur. Phoen. 676, 828, *ἀμάτωρ* Phoen. 666; *ματρῷος* Aesch. Eum. 324. Soph. Ant. 861, *μονομάτωρ* Eur. Phoen. 1517, *ἀμφιμάτωρ* Eur. Andr. 466, *παλαιομάτωρ* Eur. Su. 628, *ματροφόνος* Aesch. Eum. 254, 265, *ματροκτόνος* Eur. Or. 833, *ματρόπολις* Aesch. Pers. 878, Soph. O. C. 707, *ματροκασιγνήται* Aesch. Eum. 947. — raro communes formae: *μήτηρ* Soph. O. T. 1092, Eur. I. A. 1279, Aesch. Cho. 425; *μητρόθεν* Soph. O. C. 527; *μητροφόνου* Aesch. Eum. 265, *μητροφόντα* (ὁ) Eur. Or. 1424; *ἀμφιμήτορες* Aesch. frag. 71; *μητρόπολις* Antig. 1121, *μητροκτόνος* Aesch. Eum. 486.

Δαμάτηρ Eur. Hipp. 137. Ion. 1048. Phoen. 684. vocat. *Δάματερ* Arist. plut. 555 in anapaestis (cf. Buttm. Gr. p. 101, Lob. Phryn. p. 640, Meinek. ad Menandr. p. 16). *νᾶσος* Aesch. Pers. 600, 870. Soph. O. C. 695. Eur. Hec. 455. Bacch. 403. Iph. T. 1112, Troad. 800, Phoc. 204, *νασιῶτις* Soph. Trach. 657; — *νῆσος* Eur. I. A. 289, *νησαῖος* Eur. Tro. 189. Iph. A. 203.

παγά Aesch. Prom. 402, 435. Trach. 852, Eur. Hipp. 124. Med. 410. Iph. A. 1479, 1513, Bacch. 521, Ion. 118, 1075. Tro. 228. — *πηγή* Eur. Hel. 1335. H. f. 390. Cycl. 496. frag. 775, 31; *πηγαῖος* Alc. 101.

πλαγά Aesch. Pers. 885. Ag. 352, Soph. El. 196, Eur. Andr. 844. Med. 852. Hel. 374. Or. 1466. El. 1180. Tro. 151. frag. 781, 65. Praeterea:

πεπλαγμένοι Aesch. Sept. 870, *σιδαρόπλακτοι* ib. 886, 887; — *πληγά* Eur. Ba. 93. *πλήγμα* Soph. Trach. 519.

Atque ab eadem radice: *πλᾶκτιρον* Soph. in dubio frag. 157, *πλῆκτιρον* Eur. Alc. 141. H. f. 351.

πιτανός Aesch. Cho. 585, Phil. 711, 1109. Eur. Hipp. 1274. Or. 988. Hel. 1145, 1487. H. f. 367, 1184. Ion. 155, 704, 508. Phoen. 1545. Iph. T. 192. Tro. 146.

ποτανός Eur. Hipp. 734. Hel. 1748. Su. 620, 1142. Aesch. Ag. 128, 137.

σίδαρος Aesch. Sept. 711, 861, 916. Eur. Alc. 981. Heracl. 758. Med. 1279. Or. 966. Phoen. 356. El. 486, frag. 462 (*σιδήρον* Soph. Trach. 887), *σιδαρόφρων* Eur. Phoen. 672, *σιδαρονόμος* Aesch. Sept. 769, *σιδάρεος* Eur. Hec. 719, Or. 1309, 1399. *αὐτοσίδαρος* Eur. Hel. 356, *σιδαρόπλακτος* Aesch. Sept. 886, 887¹⁾.

Bis Euripides dorico alpha in compositis a stirpe *σαμ* — usus est: *περίσαμος* H. f. 1018, *ἐπίσαμος* Phoen. 805. Multo crebriores sunt vulgares formae: *σῆμα* Eur. El. 456. Iph. A. 241, 275, *σημεῖον* Rhes. 518, *σημαίνω* Soph. O. C. 704, *παράσημος* Aesch. Ag. 747. Hipp. 1110, *διάσημος* Soph. Phil. 208, *ἄσημος* Eur. Hipp. 373, *ἐπίσημος* Heracl. 906, *εὖσημος* Iph. A. 251.

σελάνᾱ Eur. Alc. 451. Heracl. 748. Hipp. 851. Su. 992. Ion. 1080. Tro. 1075. Hel. 1367. *Σελάναια* Eur. Phoe. 176. — *πανσέληνον* Soph. O. T. 1090.

τλάμων saepissime (*τλήμων* Aesch. Cho. 379. 590, Sept. 345. Eur. H. f. 921). Praeterea *παντλάμων* Soph. El. 150; *ἄτλατος* Aj. 224; — *ἄτλητος* Aesch. Agam. 390 (fortasse ad *κακοφωνίαν* sequente *τλᾶσα* evitandam), *τλησικάρδιος* Aesch. Ag. 411. — *πολυτλάμων* Arist. pac. 236.

τάκω Aesch. Eum. 366, Su. 1141, Soph. El. 123, 187, 835. Eur. Andr. 116, 979. Trach. 833, 838, 371. Med. 141, 159. El. 208, 1209.

¹⁾ Ter *σιδάρεος* in trimetris comicorum legitur. Arist. nub. 249; Plat. Pisandr. frag. 3 (pag. 649); Srat. Myrm. p. 775 (Mein.).

χαλά Eur. Hec. 90. Ion. 1242. Phoen. 808, 1025. El. 474; τρίχαλος Aesch. Sept. 741, μονόχαλος Eur. Iph. A. 225, χαλαργός Soph. El. 861.

φάμα Soph. El. 1066. O. T. 157. Eur. Hipp. 158, 573, 774. Med. 416, 420. Hec. 174, 194, Ion. 190. Tro. 216. φήμη Aesch. Su. 667. Soph. Phil. 846. O. T. 475. Ion. 691. Eur. El. 701, Hipp. 572, Alc. 1008. εὔφamos Eur. Ion. 134, εὔφameῖν Aesch. Eum. 1016, frag. 82. Eur. Iph. T. 123, Eur. frag. 775, 61. παλίνφamos Eur. Ion. 1096. εὔφημος Aesch. Su. 664. Soph. O. C. 131. Eur. Tro. 1072. Bacch. 69. H. f. 1184.

φami Aesch. Eum. 542, Soph. Trach. 124. Ant. 319. φημί Soph. O. C. 1747. Eur. Hec. 608 (φησί Eur. Hel. 1138). — Denique Aesch. in verbali forma τεθαλῶς dorismum adhibuit (Su. 25)¹⁾.

Praeterea semper dorismum adhibuerunt in his nominibus propriis: Ἕλλανες et derivatis: Ἑλλάνιος Eur. Hipp. 1131. Hel. 136. H. f. 411, Ἑλλανίς Aesch. Ag. 410, Eur. Hel. 193. El. 1193. Soph. Aj. 427. Ἑλλανοφόνος Eur. Iph. T. 1113, et in Λατώ; Ναῖς; Ἀθάνα etiam in diverbio dixerunt (cf. Soph. Aj. 14, 91, 112, Aesch. Eum. 234, 435, Arist. nub. 602).

In aliis nominibus propriis α et η fluctuare videmus. Ita Παρνάσιος dixit Aesch. Cho. 941, Παρνασοῦ Soph. O. T. 475, octies Euripides, sed Παρνησός Soph. Ant. 1143, Παρνησιάδες Eur. Ion. 86; item in diverbio, ioni-
cam formam Aesch. adhibuit: Cho. 557 Παρνησιίδα, Eum. 11 Παρνησσοῦ, Eur. Andr. 1100 Παρνησίας, — H. f. 240 Παρνασσοῦ.

¹⁾ Hoc loco propter quantitatis varietatem adjectiva a θάλλω formata affero: νεοθαλής Eur. I. A. 188, Tro. 217, Ar. av. 1062; vulgari modo formata sunt: εὔθηλος Eur. I. A. 580, νέοθηλος Aesch. Eum. 442; contra α correpto: νεηθαλής Ion. 112, ἀμφιθαλής Cho. 389, Ag. 1104, Eur. Cycl. 60, Ar. av. 1738.

Ἀθᾶναι Eur. Alc. 466. Heracl. 359, 754, Ion. 184. Aesch. Pers. 184. — *Ἀθῆναι* Eur. Hipp. 455, Troad. 805, *Ἀθηναῖοι* Iph. T. 1130 cet.

Ἀἶλος, *Δᾶλιος* Soph. Aj. 704, O. T. 154. Eur. Ion. 919, Rhes. 224, — *Ἀήλιος* Eur. Hec. 1067, Alc. 973, Rhes. 366.

Ἀδριανοί Aesch. frag. 68, *Ἀδρινηᾶς* Eur. Hipp. 732, *Ἀσιῆτις* Eur. Andr. 119, H. f. 643, Iph. A. 396, Aesch. Pers. 62 (in anap.), sed ibidem v. 12 *Ἀσιατογενής*.

Praeter propria nomina Ionicum *η* in nonnullis appellativis apparet, ut in *ἡλέμος* Aesch. Su. 102, *ἡλεμίστρια* Cho. 419, cum Euripides in lyricis semper *ιάλεμος* dixerit (cf. Or. 1382, Phoen. 1037, Troad. 606, 1295, Rhes. 888). Praeterea *τιήρα* Aesch. Pers. 663 dixit.

Similem ambiguitatem atque in stirpibus conspicimus

c) in formatione compositorum vocabulorum.

Cum enim in vulgari Atticismo duo verba ita componantur, ut in commissura *η* vocalis appareat, in tragicorum carminibus alia constanter *α* habent, in aliis utraque ratio obtinet. Et illa priora quidem non Dorismo, sed veteri Atticismo tribuenda esse infra videbimus. Alterius generis primum ea sunt vocabula, quae a v. *ἀγορεῖν* composita sunt, quae apud Pindarum semper *α* habent; apud tragicos inveniuntur: *παράγορος* Soph. El. 229, *μεγαλαγορία* Eur. Phoen. 184, sed *παρηγορεῖν* Aesch. Sept. 546, *μεγαληγορία* Eur. Heracl. 356, *προσήγορος* Soph. O. T. 1338, *προσηγόρημα* Eur. Su. 803; deinde eorum quae a vv. *φέρω* et *βάλλω* ita componuntur, ut vocalis interjiciatur, haec exstant:

θανатаφόρος Soph. O. T. 181 (*θανατόφορος* Aesch. Ag. 1135), *στεφαναφορία* Eur. El. 862, *στεφαναφορεῖν* H. f. 781, sed *στεφανηφόρος* Bacch. 992, 1012, H.

f. 812; *ἐκαβόλος* Soph. O. T. 163 (*ἐκηβόλος* Eur. Ion. 213), *ἐλαφαβόλος* Soph. Trach. 214, *ἐλαφαβολία* Aj. 178. Quibus addo *γαιόχορος* Soph. O. T. 160, O. C. 1071, Aesch. Su. 784, Sept. 291; non dorismus apparet in *θαλαμηπόλος* Aesch. Sept. 340, Soph. O. T. 1209.

Accedo nunc ad dorismum

d) in inclinatione verborum purorum

in *αω* et *εω* exeuntium. Nam haec posteriora quoque hic respicienda esse, nonnulla exempla in Euripidis fabulis ostendunt. Apud quem in melicis partibus a verbis in *εω* exeuntibus ducta inveniuntur: *ἐξεπόνασεν* Iph. A. 209, cum Aesch. Agam. 1575 *πονήσει* dixerit, *ἐπτοάθης* I. A. 586 (sed *ἐπτοημένους* Troad. 559), *δίνασεν* Or. 1459 (sed *δινηθείς* Rhes. 341), neque hic librariorum errorem agnoscendum esse, aliorum poëtarum exempla docent; nam *πτοάση* Sappho dixit (frag. 2), et Pindarus: *πονναθή* Ol. 6, 11; *ἐξεπόνασε* Pyth. 4, 236¹⁾, *πεπονναμένος* Pyth. 9, 94; sed idem *πονήσαν* Nem. 7, 36; Isthm. 1, 40; *ἑδινάθην* Pyth. 11, 38; *ὠκυνδίναιος* Isthm. 4, 6; *περιδιναθείς* frag. 77 (*δινάσσαιτο* frag. 78 dubium est). Idem saepius dixit *φίλασε*, *μαχάτης* (Nem. 9, 26) ut a *φιλάω*, *μαχάομαι*. Promiscue dixit: *φώνασε* Ol. 13, 67, Nem. 10, 76; *φωνήσας* Isthm. 5, 51; *ἄπονοστιάσοντος* Nem. 6, 56, *ἐνόστησε* Nem. 11, 26.

L. Ahrens (de dialecto dorica p. 148) hanc rem perbene eo explicandam esse conjecit, quod haec verba proprie a nominibus primae declinationis derivata sint.

¹⁾ Ad quem locum vide Boeckhium, qui putat *πονείν* de efficiendo dictum *α* assumere, de molestia *η* retinere; de tota re cf. Buttm. Gr. p. 100, 389, qui in hoc genere duarum formationum confusionem statuit, quae maxime ad recentiorem Dorismum pertineat.

Verborum in αω exeuntium haec δωριζόμενα inveniuntur:

αὔδασον O. C. 204. Phoen. 124. Aesch. frag. 20, αὐδαθέντος Eur. Med. 174, ἐξανδάσω I. T. 181; ἀναύδατος Aesch. Sept. 872 — ἀναύδητος Soph. Aj. 715.

ἄντασε Soph. Ant. 982, ἀντάσω Eur. Tro. 212 — ὑπαντήσας Soph. Phil. 719.

ἀμιλλαθῶ Eur. Hel. 165. — ἀμίλλημα Soph. El. 474, ἐξαμιλλησάμενος Eur. Hel. 1471.

ἐκοιμάθῃ Soph. El. 509, κατακοιμάσῃς Soph. O. T. 870. — κατεκοίμησα O. T. 1222, κοιμήματα Ant. 864.

πλανάτα Soph. O. C. 125, Eur. Ba. 148 — πολυπλάνητος Aesch. Cho. 420. Eur. Hipp. 1106. Hel. 1319, οἶνοπλάνητος Rhes. 351.

ὀδυνάσεις Soph. frag. 146 — ἐξοδυνηθεῖς Eur. Cycl. 661.

ὤρμασε Soph. Aj. 175, ὀρμαθῇ El. 196, ὀρμάσῃ Eur. Hipp. 1275, ὀρμάσω Eur. Su. 1016, ὀρμαθεῖς Eur. I. T. 1270, ὀρμάθῃ Troad. 532, — ὠρμημένος Aesch. Cho. 929, ὀρμήσασα Eur. Phoen. 1064.

συλαθεῖς Eur. Ion. 917. — συλήτειρα H. f. 1377.

γέννασεν Aesch. Su. 46, γεννάσεις Eur. Iph. A. 1065. — αὐτογέννητος Soph. Ant. 864, προγεννητόρων Eur. Hipp. 1380 (γεννᾶτορ Soph. frag. 247 corruptum est).

Quibus addo: δμαθέντες Aesch. Pers. 885, Eur. Alc. 127, ἐρίδματος Soph. Aj. 142. — δορίδμητος (conject. pro δορίτμητος) Aesch. Cho. 343.

et ἐδυνάθησαν Soph. O. T. 1213, δυνάσει Med. 862.

Thematicae formae verbi μιμνήσκω (μνα-) supra commemoratae sunt (p. 16 sq.).

Nulla usus varietate in his verbis dorismus apparet:

ἀλάομαι Aesch. Prom. 902, Suppl. 836, Soph. Aj. 888, O. C. 165, Eur. El. 139, 202, Heracl. 364, Su. 281, Ion. 1089. — ἀπατάω Soph. Trach. 500.

εὐνάω Soph. Trach. 1005, 1042, Phil. 699. O. T. 1101.

Aesch. Su. 639. Prom. 897. Pers. 136. Sept. 275. Eur. Hipp. 1377, Andr. 1046, Ion. 912, Tro. 828.

λωβάω Soph. Phil. 1103.

νικάω Soph. Ant. 781. O. C. 1567. Eur. Ba. 1001.

τελευταίω Aesch. Sept. 906. Eur. Hipp. 369.

τιμάω Soph. O. T. 1202.

σιγάω Eur. Phoen. 349. Ion. 859.

φοιβάω Aesch. frag. 144.

ποτάομαι Aesch. Pers. 64, 669. Eum. 370. Soph. frag. 432. Eur. Hipp. 564. El. 177. *ποταθείην* etiam Aristoph. dixit av. 1338, qui idem in praesenti tempore *ποτῆται* ionicam formam usurpavit av. 251, (secundum scholiastae ad hunc locum notam).

Vulgari ratione formata, sed semel tantum usurpata inveniuntur: *γοητῶν* Cho. 809; *παρήβησεν* Ag. 952; *ἀτολμήτως* ib. 358; *μεριμνήματα* Soph. Phil. 186; *ἐρευνήσας* Eur. Hel. 1139; *νεμεσσητόν* Phil. 1193.

Nonnulla de stirpe *δνα* — (*δνίνημι*) addenda sunt, a qua deductae inveniuntur verbales formae: *δνήσας* Eur. Su. 372, *ἀπόνητοι* Soph. El. 1065, *ἀνόνητος* Eur. Or. 1501, frag. 389; nomina: *δνησις* Soph. Ant. 615, Aj. 409, El. 1059, *δνήσιμος* Trach. 1011; contra *δωρίζόμενα*: *ἀνόνατος* Eur. Hipp. 1145, Alc. 414 (*ὄνασσα* etiam Simonides frag. 55), semel *ὄνασις* Eur. Hipp. 757.

Nunquam, ne apud Pindarum quidem, dorismus invenitur in vv. *μάομαι* et *κτάομαι* (cf. Soph. Trach. 887, 973, Phil. 114, 1138, Eur. Phoen. 801, Hipp. 587, H. f. 1075, Aesch. Cho. 597; Eur. Hec. 449, Andr. 515, 757, Phoen. 688, id quod Boeckhius de dial. Pind. (vol. I, p. 291) recte eo explicat, quod haec verba ab origine ε in themate habuerint, ut in *κτέανον* apparet.

Praeterea Pindarus in *μωμάομαι* dorismum evitavit (cf. Pyth. 2, 73).

Verbis puris in *αω* exeuntibus *anomala verba*: *ιστά-
ναι, τλήναι, πέτεσθαι, φάναι* adjunguntur, quibus
stirpes *στα—, τλα—, πτα—, φα—* substitui possunt;
in horum verborum secundis aoristis indicativi et im-
perativi modi dorismus sexcenties invenitur, praeterea
in perfectis et futuris temporibus et in primis aoristis;
in futuro verbi *ιστάναι* dorismus quinquies invenitur:
Soph. El. 138, Phil. 834, Eur. I. A. 762, frag. 781, 58,
semel *στήσουσι* I. A. 788. In secundo aoristo plural. nu-
meri Eurip. dorismum adhibuit: Hipp. 763, Iph. T. 402
(*ἔβασαν*), *ἔβησαν* Bacch. 909. *ἔβητον* dixit Soph. O. C.
1695; porro *ἔτλησαν* Aesch. Cho. 429, *ἔτλασαν* Soph.
Phil. 1201. In primo aoristo verbi *βαίνω* Eur. Med. 209
dorismo usus est: *ἔβασεν*. Nunquam in huius verbi in-
finitivo dorismus apud tragicos invenitur; nam *βῆναι*
dixit Soph. O. C. 1226, 1575, Eur. Ion. 221 (*βᾶμεν* Pind.
Pyth. 4, 39).

Satis mira dorismi exempla extant

e) in derivatione nominum

nonnullorum substantivorum et adjectivorum: *φιλοτάσιος*
enim dixit Soph. El. 1072, *κακότατα* O. C. 521, *νεότας*
Eur. H. f. 637, cum idem Sophocles *κακότης* dixerit El.
236, *φιλότης* ib. 133 et Phil. 1121. Unde haud scio an
in illis dorismus prava Pindaricae dictionis imitatione
irreperit. Apud Pindarum enim dorismus talibus in
substantivis tritissimus est (cf. *κακότητας* Pyth. 2.35, *νεότητας*
ib. 2, 63 et Isthm. 7, 68, *ὠκύτας* Pyth. 11, 50, *φιλότας*
Nem. 8, 1; *ταχύτας* Isthm. 4, 10). Terminatio —*άσιος*
autem vel apud eum rarissima est; unum tantum ex-
emplum praesto habeo: *καρχάσιον* Nem. 5, 59; sed *η*
usurpavit in *πρυμνήσιος, Μιλήσιος, βροτήσιος; βροτήσιος*
etiam Eurip. I. A. 1526 dixit.

In derivatorum numero, quae dorismum patiuntur,

etiam adjectiva, a substantivis primae declinationis ducta, quae vulgo in — *ήεις* exeunt, commemoranda sunt: *αλχμάεις* Aesch. Pers. 136, *ύλάεις* Soph. Aj. 1207, *πενκάεις* Ant. 123, Eur. Andr. 863, *δινάεις* Eur. Cycl. 46, *ποικάεις* Soph. O. C. 158 et contracta *ἀργᾶς* Aesch. Ag. 112, *αἰγλᾶς* Eur. Andr. 286. Semel in lyricis communis forma scripta est: *πενκῆεις* Aesch. Cho. 382, semel dorica in diverbio: *ἐννάεις* Aesch. frag. 43, 3 loco corrupto.

Postremum Dorismus invenitur

f) in augmentatione

nonnullorum verborum in α incipientium, saepissime quidem in verbo *ἄγειν* et compositis, cfr. *ἄγαγον* Aesch. Pers. 545. 555, Prom. 556, Soph. Trach. 858, Eur. Troad. 809, Phoen. 1540, 1571, Or. 1368. *ἄγον* Aesch. Sept. 737, Pers. 861, Cho. 68, Eur. Ion. 895, Iph. A. 290; communes formae bis in lyricis exstant: Eur. I. A. 284 *ἦγον*, Or. 181 *ἡγάγετο*; ter legitur *ἄρχον* Aesch. Pers. 856, Eur. I. A. 260, 279. — *εἰςῆρχον* Eur. Tro. 152, *κατηρξάμην* El. 1222. Praeterea doricum augmentum Eur. Med. 426 in v. *ἀντάχῃσε* patere puto, contra sine dorismo inveniuntur: *ἡνοτόμαν* Aesch. Ag. 1118, Soph. Aj. 712 *ἐξήνυσε*, C. T. 166 *ἡνυσαν*, Eur. El. 1225 *ἐφηψάμαν*.

Nihil dicendum est de dorica finitione — *μαν* pro *μην* in primis personis plur. indicativi et optativi passivi et medii, cujus sexcenta exempla sunt (Arist. pac. 1013, av. 1337, ran. 1351, vesp. 751; in dial. equ. 1225).

CAPUT II.

Qua lege tragici dorismum adhibuerint.

Jam postquam formas et voces, in quibus omnino dorismum adhibere licitum fuisse videtur, disposui, ad

alteram quaestionem eamque difficillimam transeamus, quae est *de legibus et condicionibus*, quibus tragici dorismum usurpaverint, quibus omiserint, in quo, cum certae regulae ut unquam statuuntur, in tanta usus varietate fore vix sperari possit, omnia ad argumenti naturam et ad singulorum locorum *πάθος* referenda esse facile intellegitur, si dorismi naturae meminerimus, quā vim quandam atque gravitatem, qualis lyricae poeseos propria est, orationi tribui non est quod fusius explicem; id quod grammaticus in Bekkeri anecd. p. 662 sic exprimit: *δοκεῖ γὰρ τὸ Δωρίον ἀνδρωδέστερόν τε εἶναι τοῖς βίοις καὶ μεγαλοπρεπὲς τοῖς φθόγγοις τῶν ὀνομάτων καὶ τῇ τῆς φωνῆς τόνῳ*. Praeterea dialectus dorica ipso vocalium meliore sono ad cantum aptior est, ut egregie G. Hermannus dixit (comment. ad Aristot. art. poët. p. 133).

a) Ex qua dorismi natura, qui simul priscae Graecorum linguae indolem prae se tulit, primum facile intellegitur, rariorem dorismi usum in *commaticis tragodiae partibus* illis semilyricis fieri debuisse, ut in quibus plerumque minor fuerit animi commotio. Ita ut exempla nonnulla afferam, Aeschylus in stirpibus quidem dorismum evitavit in illis choryphaei versibus, nuntii narrationi in Thebana fabula insertis, cf. Sept. 210 *ἀμηχάνως*, 546 *μεγαληγόρων*, 608 *ἡμέτερος*, similiter Agam. 1370 *δημοθρόονς*; Soph. O. C. 1678, 1684 non *βέβακε* dixit, sed *βέβηκε*, ut ad sedatiorem loci naturam quadrat. Interrogat enim choryphaeus Antigonom de patris obitu lamentantem: *βέβηκεν*; ad quod singultim certe Antigona respondet:

ὥς μάλιστ' ἂν εἰ πόθῳ λάβοις.

τί γάρ, ὅτῳ μήτ' Ἀρης μήτε πόντος ἀντέκυσεν,

ἄσκοποι δὲ πλάκες ἔμαρψαν

ἐν ἀφανεῖ τιμὴ μόρῳ φερόμενον.

τάλαινα νῶν δ' ὀλεθρία
νύξ ἐπ' ὀμμασιν βέβηκεν.

Deinde vero suae ipsius et sororis lugubris sortis recordans assurgente voce pergit:

πῶς γὰρ ἦ τιν' Ἀπίαν
γαῖν ἦ πόντιον κλύδων' ἀλώμεναι βίου
δύσοιστον ἔξομεν τροφάν;

Trach. 886 nutrix choro interroganti, quem ad modum Deïanira mortem sibi consciverit:

πῶς ἐμήσατο πρὸς θανάτῳ θάνατον ἀνύσασα μόνα
respondet:

στονόνεντος ἐν τομᾷ σιδήρου.

Ex quibus similibusque locis simul illud patet, in declinatione poëtas, in qua omnino dorismus latissime porrigitur et minime alienum quid sonat, eum adhibere potuisse, in stirpibus iisdem locis evitare. Ne in uno quidem eodemque vocabulo semper plures dorismos simul adhibuerunt, ut in stirpe et in flexione, cfr. Aesch. Su. 667 *φήμα*, id Soph. Phil. 846. Eur. Hipp. 572, *ἡδονάν* Bacch. 874. Etiam in ipsa declinatione loci natura poscente communes formas usurpari videmus. Ita Aesch. Ag. 1084 Cassandra Agamemnonis caedem animo spectans clamat:

ἄ ἄ ἰδού, ἰδού, ἄπεχε τῆς βοός
τὸν ταῦρον ἐν πέπλοισιν
μελαγκέρῳ λαβοῦσα μηχανήματι
τύπτει, πίννει δ' ἐν ἐνύδρῳ κύτει·
δολοφόνου λέβητος τύχαν σοι λέγω.

Soph. O. T. 688 sq. Jocaste choro interroganti: γύναι, τί μέλλεις κομίζειν δόμων τῶνδ' ἔσω respondet: μα-
θοῦσα γ' ἦτις ἦ τύχη. O. C. 184 chorus Oedipum ex consecrato loco pedem moventem alloquitur:

τόλμα ξεῖνος ἐπὶ ξένης
ὦ τλάμων, ὅ, τι καὶ πόλις

τείροφεν ἄφιλον ἀποστνγεῖν
καὶ τὸ φίλον σέβεσθαι.

Eadem ratio ad adverbia, quae ad analogiam primae declinationis formata sunt, pertinet, ut verba chori Philoctetam indagantis ostendunt (Soph. Phil. 204 sq.):

προῦφάνη κύπτος
φωτὸς σύντροφος ὡς τειρομένοιοι
ἦ που τῇδ' ἦ τῇδε τόπων.

Tum rumore ingravescente altiore voce pergit:

βάλλει, βάλλει μέ τοι
φθογγὰ του στίβον κατ' ἀνάγκαν
ἔρποντος οὐδὲ μὲ λάθει
βαρεῖα τηλόθεν ἀνδρά.

Inter semilyricas tragoediae partes etiam illi *hexametri dactylici*, epicam gravitatem prae se ferentes habendi sunt, quos Neoptolemus (Soph. Phil. 838 sq.) remissiore voce de dormiente Philocteta declamat:

ἀλλ' ὅδε μὲν κλύει οὐδέν, ἐγὼ δ' ὄρω, οὐνεκα θήραν
τῇνδ' ἀλίως ἔχομεν, τόξων δίχα τοῦδε πλέοντες.
τοῦδε γὰρ ὁ στέφανος, τοῦτον θεὸς εἶπε κομίζειν.

Similiter Hercules doloribus exercitatus hexametros (Trach. 1009 sq.) tranquillius incipit:

ἦπταί μου, τοτοτοῖ, ἦδ' αὖθ' ἔρπει (scil. νόσος).

Sed mox concitatore animo continuat:

πόθεν ἔστ', ὦ
πάντων Ἑλλάνων ἀδικώτατοι ἄνδρες, οὓς δὴ
πολλὰ μὲν ἐν πόντῳ κατὰ τε θρία πάντα καθαίρων
ὠλεκόμαν ὁ τάλας.

b) Quod jam *carmina et lyricas tragoediae partes* attinet, hic re vera omnis dorismi usus ad *πάθος*, quod singulis locis inest, referri videtur, cum ex solorum numerorum ratione, quatenus dorismi usus pateat, vix perspicue cognosci possit. Illud tantum aliqua cum verisimilitudine contendere potest, id quod per se quoque

consentaneum est, in doricis strophis, quae ad doricae Pindaricaeque poeseos dictionem proxime accedunt, dorismos uberrime usurpatos osse, ut in illo Eumenidum carmine (Aesch. Eum. 345):

γεινομέναισι λάχῃ τάδ' ἐφ' ἄμιν ἐκράνθη

et in primo Sophocleae Ajacis cantico:

ἦ ρά σε Ταυροπόλα Διὸς Ἀρτεμις

ὦ μεγάλα φάτις, ὦ

μᾶτερ αἰσχύνας ἐμᾶς,

ὥρμασε πανδάμους ἐπὶ βοῦς ἀγελαίας.

In universum God. Hermanni observatio (ad Eur. Bacch. v. 904) probanda videtur, in versibus *trochaicis* et *glyconeis* (quibus *iambicos* ad idem numerorum genus pertinentes addere potes), praesertim ubi sedatior fuerit et tranquillior oratio, rariorem dorismi usum fuisse, ut in Eumenidum strophis, quae postremae sunt illius carminis (cf. v. 373 sq.):

μένει γὰρ εὐμήχανοί

τε καὶ τέλειοι, κακῶν

τε μνήμονες, σεμναί

καὶ δυσπαρήγοροι βροτοῖς

ἄμ' ἀτίετα διόμεναι

λάχῃ, θεῶν διχοστατοῦντ'

ἀνηλίῳ λαμπᾷ δυσοδοπαίπαλα

δερχομέναισι καὶ δυσομμάτοις ὁμῶς.

Choëphororum parodos sic incipit (v. 22):

ἱαλτὸς ἐκ δόμων ἔβην

χοᾶς πρόπομπος ὀξύχειρι σὺν κτύπῳ.

ib. v. 44 sq.: ἰὼ κατασκαφαὶ δόμων

ἀνήλιοι, βρυστοστυγεῖς

δνόφοι καλύπτουσι δόμους

δεσποτῶν θανάτοισιν,

v. 53:

ῥοπὴ δ' ἐπισκοπεῖ δίκας

ταχεῖα

Verum etiam in carminibus alio metro astrictis dorismos pro argumenti gravitate evitatos videmus, ut in primo Persarum cantico, quod Ionicis numeris vinctum tamquam alter prologus ingentem Persarum apparatus, quem ad Graeciam expugnandam instituerant, paulo alacrius describit, quam antea in choryphaei anapaestis factum erat (cf. v. 66—93). Deinde in concitatore epodo (v. 94—101) rerum humanarum vanitas exprimitur, ad quod dorismi bene conveniunt:

δολόμητιν δ' ἀπάταν Θεοῦ

τίς ἀνὴρ θνατὸς ἀλύξει;

In sequenti stropharum pari chorus ad tranquilliores contemplationem rerum a Persis gestarum redit, quamobrem hic communes formae scriptae sunt; cum in sequentibus denuo et celeriores numeri et commotiores sententiae appareant.

Ad sedatiorem animi statum etiam illud referendum puto, quod in carmine Aesch. Ag. 418 sq. communes formae extant:

ὁ χρυσαιμοιβὸς δ' Ἀρης σωμάτων

καὶ ταλαντοῦχος ἐν μάχῃ δορός

πυρρωθὲν ἐξ Ἰλίου

φίλοισι πέμπει βαρὺ

ψῆγμα δυσεδάκρυτον, ἀν-

τήνορος, σποδοῦ γεμί-

ζων, λέβητας εὐθέτους.

στένουσι δ' εὖ λέγοντες ἄν-

δρα τὸν μὲν, ὡς μάχης ἔδρις κτλ.

ubi quominus pro μάχης et μάχῃ doricæ formas scribamus, vel illud impedit, quod tantulo spatio interjecto leguntur illae duae formae.

Quamquam in carminibus ad sollemnius lyricæ poetæ genus propius accedentibus, ut in doricis strophis et in iis, quæ dochmiaco vel choriambico metro astri-

etae sunt, in universum major dorismi usus apparet, tamen in his quoque saepe magna varietas maxime in stirpium dorismo occurrit, neque hic facere possum, quin unam observationem, si qua tamen est, proferam, quae in legendis carminibus mihi occurrit. Videntur enim tragici in *finibus* non solum carminum et stropharum, verum etiam versuum, ubi cum vocis remissione simul minor animi commotio fieri solet, doricis formis abstinuisse.

Ita ut primum carminum fines afferam, Aeschyli Supplices hac stropha finiuntur:

καὶ κράτος νέμοι γυναιξίν. τὸ βέλτερον κακοῦ
καὶ τὸ δίμοιρον αἰνῶ
καὶ δίκῃ δίκας ἐπεσθαι ξὺν εὐ-
χαῖς ἐμαῖς λυτηρίοις
μηχαναῖς θεοῦ πάρα.

Similiter in carmine virginum Aesch. Sept. 157:

ὡὰ φίλοι δαίμονες
λυτήριοι τ' ἀμφιβάντες πόλιν, δείξατ' ὥς
φιλοπόλεις, μέλεσθε θ' ἱερῶν δημίων,
μελόμενοι δ' ἤξετε.
φιλοθύτων δέ τοι πόλεος ὀργίων
μνήστορες ἔστε μοι.

Cho. 427: ἔτλης ἀνοίμωκτον ἄνδρα θάψαι.

Eum. 388: τάξιν ἔχουσα καὶ θυρήλιον κνέφας.

„ 499: ἄκεα δ' οὐ βέβαια τλά-
μων μάταν παρηγορεῖ.

Soph. O. T. 1222:

καὶ κατεκοίμησα τοῦμόν ὄμμα.

Eur. Med. 1000:

ἅ σοι προλιπὼν ἀνόμως
ἄλλῃ ξυνοικεῖ πόσις συνεύνω.

Eur. Bacch. 909: μυρίαὶ δὲ μυρίοισιν

εἶτ' εἰς ἑλπίδες· αἶ μὲν

τελευτῶσιν ἐν ὄλβῳ
 βροτοῖς· αἱ δ' ἀπέβησαν·
 τὸ δὲ κατ' ἡμᾶρ ὅτῳ βίοτος
 εὐδαίμων, μακαρίζω.

Mediis in carminibus hi versus exeuntes dorismis carent:
 Aesch. Ag. 141:

νεικέων τέκτονα σύμφυτον οὐ δεισήμερον φωτός.

Soph. Phil. 719:

νῦν δ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν παιδὸς ὑπαντήσας.

O. T. 192: φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων.

O. T. 510: καὶ σόφος ὥφθη βασιάνῳ θ' ἡδύπολις.

O. C. 676: φυλλάδα μυριόκαρπον ἀνῆλιον.

O. C. 681: θάλλει δ' οὐρανίας ὑπ' ἄχνας ὁ καλλίβοτρυς
 κατ' ἡμᾶρ αἰεί.

O. C. 686: Κηφισοῦ νομάδες ῥέεθρων, ἀλλ' αἶεν ἐπ' ἤματι.

Singularem locum *trimetri jambici* occupant lyricis carminibus inserti, in quibus et ipsis omnis dorismi usus ex affectu, qui singulis locis inest, pendere videtur. In universum ii trimetri, qui in carmine extant jambico numero astricto, dorismo carere videntur, ut Cho. 425: πάντολμε μήτερ δαίτοις ἐν ἐκφοραῖς (quamquam in antistrophe doricae formae scriptae sunt, sicut v. 441 sq.:

μύχῳ δ' ἄφερκτος πολυσίνου κυνὸς δίκαν

ἐτοιμότερα γέλωτος ἀνέφερον λίβη,

χέουσα πολύδακρυν γόον κεκρυμμένα.

in quorum primo God. Hermannus communem formam scripsit).

Soph. Trach. 955 in carmine leviori jambici trimetri, qui tertii sunt et in strophe et in antistrophe, dorismis carent:

ἥτις μ' ἀποικίσειεν ἐκ τόπων ὅπως, et antistr.

ξένων γὰρ ἐξόμιλος ἦδε τις βάσις,

quorum posterior versus simplicem quoque sententiam sine

ullo affectu pronuntiatam continet. Praeterea conferas Eur. H. f. 896:

φυγῇ τέκν' ἐξορμᾶτε. δάϊον τόδε
δάϊον μέλος ἐξαυλεῖται.

Fere idem de *jambicis tetrametris*, qui melicis inserti sunt, dicendum est. cf. Soph. O. C. 1451:

μάτην γὰρ οὐδὲν ἄξιωμα δαιμόνων ἔχω φράσαι,
(ant.) 1466:

ἔπηξα θυμόν. οὐρανία γὰρ ἀστραπὴ φλέγει πάλιν,
quorum prior simplicem sententiam exprimit, alter factum narrat.

Contra jure doricae formae, sicut ad lugubre carminis argumentum quadrat, in carmine plane jambico (Aesch. Sept. 833 sq.) extant:

ἐρέσσετ' ἀμφὶ κρατὶ πόμπιμον χερσὶν
πίτυλον, ὃς αἰεὶ δι' Ἀχέροντ' ἀμείβεται
τὰν ναύστολον μελάγκροκον θεώριδα,
τὰν ἀστιβῆ' πόλλωνι, τὰν ἀνάλιον
πάνδοκον εἰς ἀφανῆ τε χέρσον.

Et in Danaïdum carmine (Aesch. Su. 100):

τοιαῦτα πάθεα μέλεα θροεόμενα δ' ἐγώ
λιγέα βαρέα δακρυοπετῇ
ἰή, ἰή, ἰηλέμοισιν ἐμπρεπῇ
ζῶσα γόοις με τιμῶ.

Videntur igitur in hac quaestione re vera omnia poëtarum arbitrio permittenda esse, ut pro sententiarum diversitate modo doricas formas adhiberent, modo communes, prout vel communes nimis vulgares, vel doricae nimis alienae viderentur, quod posterius fortasse de nonnullis propriis et alienis nominibus valet, in quibus communes formae apparent, ut Σκύθης Aesch. Prom. 417, σμύρνης Eur. Tro. 1064, Πρόκνης Herc. f. 1022, Νύσσης Bacch. 556, Λύσσης Ba. 997, quod fortasse proprium nomen est, sed λύσσης Or. 326 appellativum. Bene Her-

mannus ad Eur. Bacch. 548 etiam illam suspicionem protulit, in hoc genere tragicos saepe aures consuluisse, quod certe factum est in illis *ἄτλητα τλᾶσα* Aesch. Ag. 390, *δυσφήμεους φάμας* Eur. Hec. 192. Quamquam hac in re nostrarum aurium iudicium difficillimum esse, cuius patet. Satis vulgarium formarum usus in satyrorum carmine (Cycl. 445) ipsius argumenti levitate defenditur, quod carmen a tragica gravitate comicis choris non minus recedit. Omnino in comoedia dorismo aut personae e tragoedia desumtae utuntur, in quibus gravitas per se nihil alieni habet, aut poëta adhibendo dorismo comicam orationum vim augere voluit, quamobrem etiam in dialogo interdum dorismus apparet.

In universum critici optima ratio, quam sequatur, illa videtur esse, ut, nisi certissimae causae mutationem efflagitant, traditam librorum scripturam servet. Quamquam negandum non est, in his rebus librarios facillime errare potuisse.

Venio nunc ad dorismi usum

c) in anapaestis

severioribus, qui in periodis sive systematis, ex acatalectis dimetris cum diaeresi constantibus, usurpabantur et in universum a diverbiorum dicendi ratione non recedunt, cum liberiores anapaesti in catalecticis versibus cum caesura adhibiti, quorum pauci apud Aeschylum et Sophoclem, permulti apud Euripidem inveniuntur (maxime in taediosis illis monodiis), ad lyricarum partium rationem dicendi accedant. Tamen inter severiores quoque anapaestos haud raro dorismi occurrunt, quorum alii aperto librariorum errore irrepserunt, in aliis dubia res est, quia dorismi tam multi sunt, ut dubitari possit, an in severioribus quoque anapaestis doricae formae admissae sint. Et in anapaestis quidem illud mihi videor

observavisse, tragicos in singulis orationibus huic metro adstrictis dorismum aut plane evitavisse aut usurpavisse.

Jam illud prius, librariorum errore dorismos irrepsisse, in Agamemnonis parodo factum esse puto, id quod etiam editores partim intellexerunt (cf. Dindorf edit. IV. praef. pag. 35), in qua inter quindecim Atticas formas hae doricæ leguntur: v. 44 Ἀτρειδᾶν, 45 χιλιοναύταν, 46 ἄρωγάν, 100 ἄγανά, quas jure Dindorfius correxit, v. ἄγανά quidem v. 100 aliter mihi corruptum videtur, neque recte God. Hermannum v. 72 pro ἀτίται, quod libri habent, in contextu ἀτίτα scripsisse puto, cum ipse concedat, nominativum non temere dammandum esse, et passiva verbi ἀτίτης significatio satis Hesychii glossa confirmari videatur. In eadem Agamemnone v. 1418 sq. chori anapaestis doricum α, Clytaemnestrae solita oratio tribuenda videtur. In Persarum fabula Hermannus recte eos anapaestos, qui a versu 902 inde procedunt contra praecedentes, qui tantum Atticas formas praebent, ut epodum sequentium lyricarum stropharum accepit, et caventes, ne hoc loco aliquid mutemus, potius, quoniam v. 904 Περσᾶν scriptum est, eandem formam v. 951 in liberioribus anapaestis restituemus.

Apud Sophoclem doricum α rarissime in anapaesticis systematis invenitur. Nam Antig. 110 (γαῖ), 113 (γαῖν, ὑπερέπτα), 527 (λειβομένηα), Aj. 202 (Ἐρεχθιδᾶν), 234 (ποιῖμναν), 257 (στεροπᾶς) nemo, spero, dubitabit atticas formas restituere, quibus in locis affectus fere nullus est. In Antigoniae anapaestis v. 110 sq. doricarum formarum origo haud difficile eo videtur explicari posse, quod librarius melicorum versuum, qui antecedunt, poëticis formis inductus, has etiam anapaestis obtrudere voluit. Contra in Trachiniarum anapaestis (inde a versu 973) Hercules post concitatoria verba (v. 983—87 et 994—96), quibus communes senis et Hylli anapaesti inserti sunt,

ad sedatiorem orationem revertitur (v. 997—1004), quae tum dolore denuo oboriente concitatoribus et verbis et numeris concedit. O. T. 1303 in anapaestis, quibus chorus caecum Oedipum ingredientem alloquitur, Bergkii apte verba *φεῦ φεῦ δύστανος* ut glossema delevit, ita ut dorismi tantum in Oedipi respondentis anapaestis maneant.

Liberrimus dorismorum usus in *Euripidis* anapaestis est, apud quem imprimis in hac re judicanda omnia animo loquentium personarum tribuenda videntur. Ita in anapaestis Hippolyti, si quid ex versibus 228—231 elicere volumus, nutrici solita oratio, Phaedrae ornatior, ut ita dicam, videtur danda esse, quod nescio an eo quoque commendetur, quod Phaedrae verba sensu quoque concitatoria, nutricis tranquilliora sunt. Sed potest dorismus in illis quattuor versibus eo excusari, quod inclamationem Deae continent; tum in reliquis pauci dorismi remanent, pro quibus communes formas scribere non ita alienum videtur (180 *κοίτας*, 243 *κρηαλάν*). In eadem Hippolyto (v. 1283 sq.) Artemis in suis anapaestis, qui mox trimetris concedunt, jure vulgari oratione uti videtur, moriens Hippolytus elatiore. In Medea denique iis anapaestis, quos Medea ipsa e domo emittit, (v. 96 sq.) dorismi bene conveniunt, cum nutrix tranquillioribus verbis utatur. — Purissimi apud Euripidem ii tantum anapaesti sunt, qui novam personam in scenam prodire indicant, quique in finibus tragoediarum leguntur, iique saepe ficticii sunt.

Facillime libentarios doricum α in substantivis primae declinationis errore scribere potuisse, et per se apparet et exemplis quae attuli confirmatur. Tamen in stirpes quoque falso dorismi irrepserunt, et in anapaestis quidem maxime in verbis *ἡμέτερος* et *θνητός*. Aesch. Pers. 145 Dindorfius recte *ἀμέτερος*, quod libri habent, cor-

rexit, idemque Rhes. 13 facere non dubito. *Θνητός* pro *Θνατός* scribendum videtur Eur. Su. 1120, I. A. 597.

CAPUT III.

De iis vocibus, quae non Dorismo, sed veteri Atticismo tribuendae sunt.

Haec habeo, quae de dorismi in tragoediis Graecis usu dicam. Nunc de iis vocibus et verborum formis verba faciam oportet, in quibus non Dorismus, qui vulgo ita vocatur, agnoscendus est, sed antiquior Atticorum lingua, qua tragicos in diverbio quidem usos esse inter omnes constat. Et hic quidem mihi pauca de veteris Atticismi notione et indole animadvertere liceat. Sicut enim in omnibus Indogermanicis linguis ab origine tres primarias vocales invenimus (*a, i, u*), ex quibus reliquae (*e* et *o*) mollitione quadam, ut ita dicam (Trübung) exortae sunt, (cujus consimile exemplum Ahrens [de dial. dor. 127] illam mutationem affert, qua apud Anglos longum *a* pronuntiando in *e* transiit), ita etiam in Graecae linguae dialectis antiquissimis temporibus *α* vocalem latissime patuisse putandum est et postea demum, cum litterarum initia nascerentur, in singulis gentibus linguae mutationem factam esse, quae quod ad vocales attinet, maxime in *α* vocalis transitu ad *η* conspicitur. Quem transitum, cum coeli et sedium natura atque gentis indoles talem mutationem adjuvarent, apud Iones latissime patuisse notissimum est, cum Doriensium in montanis maxime regionibus habitantium lingua majorem constantiam servaret. Vetus autem Atticismus et ipse olim majorem vocalis *α* usum habuisse putandus est et postea demum, cum per Iones litterae et artes augerentur, eum colorem accepisse, qui medius inter Doricam duritiem et Ionicam mollitiem effecit, ut Atticismus ab omnibus

Graecis in prosae quidem orationis operibus usurparetur; id quod paulatim tantum fieri potuisse, perspicuum est. Tragoedia autem quin vetere Atticorum lingua uteretur, eo minus facere potuit, quod antiquissimum quidque ejus sermoni graviore reddendo praecipue inserviit. Suo jure igitur God. Hermannus (Bacch. praef. 7) dicit, antiquam Atticorum linguam, qua tragici usi sint, neque vulgi sermonem ut comoediam imitatam esse, et licet magis pedestris fuerit quam epicorum et lyricorum dictio, tamen supra prosae orationis tenuitatem assurrexisse.

a) Jam primum eas *stirpes* ex tragoediis afferam, quae veteri Atticismo tribuendae videntur, quarum nonnullae quidem in Atticorum lingua manserunt¹⁾:

δαρόν in lyricis dixerunt Aesch. Sept. 505 (*δαροβίους*); Soph. El. 1065. Aj. 414. Eur. Andr. 118, Bacch. 889, Hec. 183; in diverbio Aesch. Prom. 649, 944; Suppl. 650. Eur. H. f. 702, Or. 55; Her. 69.

δπαδός tantum in diverbio invenitur: Aesch. Su. 954. Eur. Iph. T. 1208, Or. 1126, Alc. 136, 612, Hipp. 108, 1151; *δπαδέω* Eur. Hel. 1181, Iph. A. 1463; adesp. frag. 412.

κάρανον in lyricis: Aesch. Cho. 391, *αντόκρανος* Aesch. frag. 288, *χρυσοκάρανος* Eur. H. f. 375, *μοριόκρανος* H. f. 419. — In diverbio *κάρηνον* dixit Eur. frag. 514, sed *καρανώω* Aesch. Cho. 522, 691, *καρανιστήρ* Eum. 185, Rhes. 817, *τρίκρανος* Soph. Trach. 1098, Eur. H. f. 1277, *δρθόκρανος* Soph. Ant. 1203, *ἀμφίκρανος* Eur. H. f. 1274, unde Porsonus Aesch. Prom. 355 *ἐκατογκάρανον* pro *ἐκατογκάρηνον* scribi voluit; sed conferas Hermannum ad hunc locum.

¹⁾ De condicione quae inter has formas et communem atticum intercedit, etiam Lobeckius in Phryn. (p. 430 sq.) egit.

Deinde α invenitur in genet. singul. et plur. et in nominat. plur. vocis $\nu\alpha\tilde{\upsilon}\varsigma$ poscente metro: $\nu\alpha\acute{o}\varsigma$, $\nu\alpha\tilde{\omega}\nu$, $\nu\tilde{\alpha}\epsilon\varsigma$. Nunquam tragici dixerunt: $\nu\eta\acute{o}\varsigma$, $\nu\eta\tilde{\iota}$, $\nu\tilde{\eta}\epsilon\varsigma$. Item $\nu\acute{\alpha}\iota\iota\omicron\varsigma$ in lyricis dixerunt: Aesch. Suppl. 794, Soph. Aj. 358. Eur. I. A. 260, 300, Iph. T. 410, 891. Rhes. 459; in diverbio Aesch. Pers. 331, Eur. Med. 1122 ($\nu\acute{\eta}\iota\omicron\varsigma$ Aesch. Suppl. 690). — Item $\gamma\acute{\alpha}\iota\omicron\varsigma$ in lyricis dixit Aesch. Su. 138, 794, 804. Sept. 717 ($\gamma\tilde{\alpha}\theta\epsilon\nu$ Eur. Tro. 1106).

$\delta\acute{\alpha}\iota\omicron\varsigma$ in lyricis dixerunt Aesch. Pers. 281, Soph. Aj. 365. O. C. 699, 1045; Eur. Phoen. 241, 1027, 1305, Andr. 498, Hel. 197, H. f. 896, 914. I. A. 1495, Rhes. 135. Aesch. Cho. 618 Hermannus recte pro $\delta\eta\iota\omicron\varsigma$ emendavit $\delta\acute{\alpha}\iota\omicron\varsigma$; — in diverbio Aesch. Sept. 260. Eum. 791. Prom. 354. Soph. Aj. 784, unde $\delta\acute{\eta}\iota\omicron\varsigma$ tantum Aesch. Ag. 537, ubi Hermannus $\delta\acute{\alpha}\iota\omicron\varsigma$ scripsit. $\delta\acute{\alpha}\iota\omicron\varsigma$ etiam Aristophanes ran. 898, 1022, nub. 335 in lyricis quidem, sed inter vulgares formas usurpavit. Non videntur dorismum tragici in compositis et derivatis hujus vocabuli adhibuisse; nam $\delta\eta\acute{o}\omega$ dixit Soph. O. C. 1319, $\acute{\alpha}\delta\eta\omicron\varsigma$ ib. 1533, $\delta\eta\acute{\alpha}\lambda\omega\tau\omicron\varsigma$ Aesch. Sept. 72; — $\delta\alpha\iota\pi\alpha\theta\acute{\epsilon}\alpha$ quidem Aesch. Pers. 922.

In eodem genere duae aliae voces habendae videntur, quae a stirpibus $\mu\alpha\kappa$ — et $\acute{\alpha}\chi$ — ductae sunt

1. $\mu\acute{\alpha}\kappa\iota\sigma\tau\omicron\varsigma$ enim apud tragicos non solum in lyricis invenitur: Aesch. Su. 53. Soph. Phil. 849. Eur. Hipp. 818 ($\mu\alpha\lambda\mu\mu\acute{\eta}\kappa\eta\varsigma$ quidem Aesch. Ag. 183), verum etiam in diverbio: Aesch. frag. 275, 1; ut nomen proprium montis Ag. 274, idemque $\mu\alpha\kappa\iota\sigma\iota\tilde{\eta}\rho\alpha$ $\mu\tilde{\upsilon}\theta\omicron\nu$ (i. e. prolixum) Pers. 669. (Aesch. Su. 449 Hermannus egregia conjectura $\delta\alpha\kappa\iota\sigma\iota\tilde{\eta}\rho\alpha$ pro $\mu\alpha\kappa\iota\sigma\iota\tilde{\eta}\rho\alpha$ scripsit.)

2. Similiter in simplicibus quidem vocibus $\acute{\eta}\chi\acute{\eta}$ et $\acute{\eta}\chi\epsilon\iota\nu$ antiquior lingua non dorismum videtur adhibuisse¹⁾,

¹⁾ De hoc vocabulo ejusque affinitate cum $\acute{\alpha}\chi\epsilon\iota\nu$ ab $\acute{\alpha}\chi\omicron\varsigma$ cf. Buttm. lexil. II, 117, ubi de nonnullis Homericis exemplis in

nam ἤχη in diverbio dixerunt Aesch. Pers. 380, Eur. Phoen. 1388 (ἀχά in lyricis Aesch. Sept. 890. Soph. O. T. 184. Eur. Hipp. 585. Phoen. 1040, Med. 149, I. T. 180), deinde ἤχεῖν Soph. Trach. 866. O. C. 1696; contra dorismum in derivatis et compositis invenimus; nam ἄχημα in lyricis dixit Eur. I. A. 1045, ἀχέτης idem El. 151, Aristophanes av. 1095 in lyrico trimetro, sed nullo affectu, et pac. 1159 inter communes formas; porro ἐδάχητος Eur. Hipp. 1272. Ion. 884 in melicis, idem πολάχητος Alc. 918 in severioribus anapaestis; βαρναχής Soph. O. C. 1561 in lyricis, sed Aristoph. av. 1750. nub. 277 inter communes formas.

b) Deinde *composita vocabula* commemoranda sunt, quae in antiquiore Atticorum lingua in commissura α habuisse videntur. Et primum quidem ea affero, quae a vocab. γῆ et κάρα composita sunt. Illorum in lyricis dixerunt: γαπετής Eur. Phoen. 668, γάπεδον Aesch. Cho. 486; in diverbio: γάποτος Aesch. Pers. 264. Cho. 84, 159, γάπονος Su. 420, γαπονεῖν Rhes. 75, γαμόρος Aesch. Su. 597, Eum. 877, γάπεδον Prom. 830 (fluctuat quantitas in δάπεδον), γατόμος Aesch. frag. 190, 3. Nunquam, ne in lyricis quidem dorismum adhibuerunt in γηγενής et γηγενέτης (cf. Soph. frag. 719, Eur. Bacch. 996, 1016. I. A. 258; Phoen. 127. Ion. 1466).

In diverbio tantum composita a κάρα inveniuntur: καρatóμος Soph. El. 52. Eur. Alc. 1118. Rhes. 606; καράτομεῖν Rhes. 586; καράδοκεῖν Eur. Troad. 93. Hel. 739. I. A. 1433;

quibus addo ἱκεταδόκος Aesch. Su. 683 (in div.).

hymnis (Pan. 18, Cer. 479, Ven. 253) verba fecit, in quibus ἄχέειν, quod Iones pro ἤχεῖν dixissent, eandem significationem quam ἤχεῖν haberet, cum altera gemendi significatio tantum in partic. ἀχέων, — ουσά appareret.

Sequuntur composita a verbo ἄγω, quorum in lyricis dixerunt:

κυναγός Aesch. Ag. 670. Eur. frag. 775, 29; κυναγεῖν Aesch. Prom. 570; κυναγέτης Eur. Bacch. 871, 1189; κυναγετεῖν H. f. 898; in diverbio: κυναγός Soph. El. 563. Eur. Hipp. 1093, 1397, συγκυναγός Eur. Bacch. 1146, κυναγία Soph. Aj. 37. Eur. Hipp. 110, Bacch. 339, sed κυνηγέτης H. f. 860. Rhes. 325. Aristoph. Plut. 675; κυνηγετεῖν Soph. Aj. 5, Eur. Ion. 1422. Aesch. Eum. 230.

λοχαγός in lyricis dixit Eur. Su. 598; in diverbio Troad. 1260, et ibidem λοχαγέτης Aesch. Sept. 42. Eur. Phoen. 973, 1093. Su. 502.

ἐβδομαγέτης in div. dixit Aesch. Sept. 781. Praeterea in lyricis inveniuntur:

ποδαγός Eur. Phoen. 1715.

χοραγός Soph. Ant. 1147, Eur. Hel. 1454, adesp. frag. 118.

Miram varietatem in iis vocabulis, quae ab ἄνεμος et ἀνῆρ composita sunt, conspiciamus. Nam ab ἀνῆρ proficiscentia haec δωριζόμενα inveniuntur:

In lyricis: δυσάνωρ Aesch. Su. 1034, φιλάνωρ Pers. 135, Ag. 393, τρυσάνωρ Soph. Phil. 208, ὑπεράνωρ Eur. Phoen. 184, πολυάνωρ I. T. 1282 (idem Arist. av. 1313), ἀγανόρεος Aesch. Sept. 829, ἀγανόρειος Pers. 996, εὐανορία Eur. H. f. 407, μεγαλανόρια Phoen. 184; in anapaests: φυξανορία Aesch. Suppl. 9, πολυάνωρ Ag. 63; in diverbio: συγγάνωρ Prom. 725, φιλάνωρ Ag. 823.

Contra vulgari ratione formata inveniuntur in lyricis: δεισῆνωρ Aesch. Ag. 141, ἀντήνωρ ib. 423, ἀγήνωρ Sept. 116. Vulgarem formam ὑπερηνορέουσι Aristoph. quoque (pac. 53) adhibuit. Proprium nomen Ἀγήνωρ est apud Eur. Phoe. 281 in div. Idemque in titulo c. inscr. no. 392; sed Ἀριστάνωρ ib. 164, semperque α in Νικάνωρ apparet; Ἀγαθάνωρ in tit. Rang. 57.

Etiam major licentia in compositis ab ἄνεμος apparet, quorum in lyricis vulgari ratione formata inveniuntur:

ἀνήνεμος Soph. O. C. 678; ὑπήνεμος Eur. Cycl. 44, νήνεμος Aesch. Ag. 712 et alias; δωριζόμενα:

δυζάνεμος Soph. Ant. 591, ποδάνεμος Crates comicus in trimetro (Meinekii frag. pag. 247), contra a correpto: εὐάνεμος Soph. Aj. 198, frag. 341, πανσάνεμος Aesch. Ag. 201, ισάνεμος Eur. I. A. 206, ἀνεμώκεος Phoen. 163; praeterea α producto in simplice ἀνεμόεις Aesch. Cho. 585. Soph. Trach. 953. Eur. Her. 781. Quod vocabulum mihi insigne exemplum videtur esse, quam non sibi veteres Graeci in vocabulis formandis constiterint, sed hic quoque summa varietas fuerit, quamobrem cavendum est, ne omnia certis legibus adstringamus.

Praeterea commemoranda sunt:

ναμερτής Aesch. Pers. 245, ναμέρτεια Soph. Trach. 173 et vocabula a γένος composita, quorum apud Euripidem haec inveniuntur: νεαγενής Iph. A. 1623, νοθαγενής Andr. 942. Ion. 592. Θηβαγενής Su. 136 (idem in titulo c. i. 265).

c) Antiquiori Atticorum linguae etiam nonnulla *verba pura* tribuenda sunt, in quorum thematicis formis apud tragicos α invenitur (de quibus in universum Lobeckius in Phryn. pag. 204 egit). Imprimis sunt tria verba: πορπάω, ποινάω, θοινάω, quorum hae formae inveniuntur:

πορπάω: in diverbio πόρπασον Aesch. Prom. 61, πόρπαμα Eur. H. f. 959, unde rectissime Hermannus Aesch. Prom. 141 προσπόρπατος in anapaestis emendavit.

ποινάω: in lyricis ποιναθείσα Eur. Hel. 1509, ἀποινάσαιο Rhes. 466; in diverbio: ποινάτωρ Aesch. Ag. 1240, Eur. El. 23, 268, ποινασόμεσθα Iph. T. 1433.

θοινάω: in lyricis θοίναμα Eur. Or. 814, Ion.

1495; in anap. *θοινατήρ* Aesch. Ag. 1470; in diverbio *συνθοινάτωρ* Eur. El. 638, *θοινατήριον* Rhes. 515, *θοινασόμεσθα* Eur. El. 836, *θανατόρων* Ion. 1206, 1217; *τεθοίνονται* Cycl. 377, *θοινάσομαι* ib. 550, *θοίναμα* Eur. frag. 134; semel vulgaris forma *ἐκθοινήσεται* Aesch. Prom. 1029. — Quibus verbis

v. *βοάω* adjungendum videtur, cujus thematicae formae *δωριζόμεναι* in lyricis hae inveniuntur: Aesch. Pers. 641 *διαβοᾶσαι*, ib. 574 *βοᾶτις*, Cho. 33 *ἀμβόαμα* (loco affectu carente), Suppl. 798 *βόαμα* (conject. Herm.); Soph. El. 1066 *βόασον*, frag. 448 *βοάσομαι*, Eurip. Alc. 234 *βόασον*, Andr. 297 *ἐβόασε*, Or. 984 *βοάσω*, Ba. 525 *βοάσας*, 1154 *ἀναβοάσωμεν*, Ion. 1447 *βοάσω*, Tro. 522 *ἐβόασεν*. Praeterea in diverbio Aesch. Ag. 887 *βόαμα* dixit, idemque Aristophanes nub. 967 in anapaestis e tragoedia desumtis superioribus.

Denique in horum verborum numero ex parte quidem etiam verbum

βαίνω (rad. *βα* —) habendum videtur, cujus secundi aoristi forma in imperativo praeter lyricos locos ter in dialogo invenitur: *βᾶτε* Aesch. Suppl. 177, Soph. O. C. 1547, frag. 759, *πρόβατε* Eur. frag. 75; deinde in anapaestis *βᾶθι* Rhes. 1, *βάτω* Soph. Aj. 1414. Contra vulgaris forma in compositis invenitur in diverbio: *ἐκβηθι* Eur. I. T. 1086, *εἰςβήτω* Troad. 1049, saepe apud Aristophanem, qui nunquam simplici imperativi forma usus est. Magnopere autem commemorabile est, antiquiorem formam *δωριζόμεναν* in evangeliiis inveniri: *καταβάτω* Matth. 27, 42. Marc. 15, 32. Praeterea in hac re judicanda composita vocabula, in — *βάμων* ex-euntia respicienda esse puto, et singularem formam *διβαμος* Rhes. 215 in diverbio; *παλίμβαμος* Pind. Py. 9, 18.

Praeterea in hoc capite voces *ἐκατι* et *ἰότατι* afferendae sunt, quarum alteram in lyricis Aesch. usur-

pavit Cho. 431, in dial. ib. 210, Ag. 848, Eum. 71, Soph. Phil. 669, Trach. 274, Eur. Med. 1235, Cleaenetus frag. p. 631 (Nauck) et in titulo c. i. 426, *ῥόται* in lyricis Aesch. Prom. 555 dixit.

Ex altera commentationis parte, quae de ceteris tragici sermonis licentiis praeter doricum Alpha agit, h. l. ea tantum typis exprimenda curavi, quae conscripsi

De omissio augmento.

1. *Temporale* augmentum in dialogo nunquam omiserunt; nam in *ἀνέχομαι* et *ἀναρθόω* fortasse etiam communis lingua fluctuabat. *ἀνώρθωσας* enim Eur. Alc. 1138 dixit; *ἡνεσχόμεν* Andr. 980, sed *ἀνεσχόμεν* Aesch. Cho. 734, Eur. Hipp. 687, idemque Arist. pac. 347 Brunckius pro *ἡνεσχόμεν* scripsit; Soph. Ant. 467 recte G. Wolff *ἄταγον ἀνεσχόμεν* pro corrupta librorum scriptura *ἄταγον ἡνεσχόμεν* vel *ἡνεσχόμεν* scripsisse videtur. Semel Soph. Ant. 146 in anapaestico versu metrum omisit: *ἔχετον*. Saepius in lyricis temporale augmentum omiserunt, sed nunquam Aeschylus, Soph. Ant. 982 *ἄντασε*, Trach. 500 *ἀπάτασε*, El. 147 *ἄραρε*, 205 *ἴδε* (Brunckii conj. pro *εἴδε*), Eur. Andr. 107 *ἀγόμεν*; I. T. 150, I. A. 218 *ἰδόμεν*, I. T. 797 *ἀλλάχθη*, 1051 *ἄφρυσσε*, Ba. 563 *σύναγεν*, 131 *ἔξανύσαντο*, I. T. 138 *ἄγαγες*, Phoen. 663 *ὄλεσε*, Or. 200 *ὀλόμεθα*, El. 864 *ἐπάειδε*, Hipp. 1129 *ἐναιρον*, Su. 821 *ἐναρον*.

2. *Syllabicum* augmentum et in lyricis et in trimetris saepe omiserunt; de lyricis verba non facio, cum in iis augmenti omissio tritissima sit et consonantibus et vocalibus antecedentibus et in mediis verbis compositis. De *trimetris* multa viri docti disputaverunt, subtilissime et uberrime G. Hermannus in praefatione Baccharum, ita ut rem recoquere fortasse supervacaneum videatur. Neque tamen facere possum, quin h. l. meam quoque qualemcunque sententiam proferam, praesertim cum videam, eum qui novissime, quantum scio, de hac re scripsit, (Sorof de augmento in tragico trim. abjecto Vratisl. diss. 1851), etsi nonnulla contra Hermannum quoque recte dixisse videtur, tamen ipsum ad rem dijudicandam non multum profecisse. Primum enim animadvertendum, apud Aeschylum et Sophoclem, quos omnino ad epicam dicendi rationem Euripide propius accedere jam saepius apparuit, si quidem numerum respicere vo-

lulus, pleraque omissi augmenti exempla inveniri; cf. Aesch. Pers. 308 *πέσον* (medio in versu); contra in initio versus: Pers. 371 *τροποῦτο*, 411 *παίοντο*, 453 *κυκλοῦντο*, 501 *πίπτον*, Cho. 918 *κάνες*, Soph. El. 716 *φείδοντο*, Ant. 433 *θηρώμεθα*, O. 1607 *κτύπησε*, 1624 *θώῳξεν*, O. T. 1249 *γοᾶτο*; cum apud Euripidem quatuor tantum exempla inveniantur, eaque in una Baccharum fabula, 767 *νίψαντο*, 1066 *κυκλοῦντο*, 1084 *σίγησε*, 1134 *γυμνοῦντο*.

Jam earum sententiarum, quas ante Hermannum viri docti de omisso augmento protulerunt, hodie nulla respicienda videtur. Quod enim Seidlerus observavit, in nuntiorum tantum narrationibus augmentum omissum esse, quarum id prae diverbiis praecipuum fuisset, cum initio ad epici carminis similitudinem factae essent, hoc casu tantum factum esse apparet; et jam Elmslejus intellexit, cum in illis narrationibus multo major fuisset praeteriti temporis usus, quam in diverbiis, consentaneum esse, rariorem in diverbiis augmenti omittendi opportunitatem fuisse. — Speciosius autem quam verius dictum est, quod Reisigius observavit, augmentum omissum esse, ubi res magna quaedam et gravis aut admirabilis vel nova narretur, quae et vocis intentione et gestuum motu auditorum animis inculcetur; ad quae bene Hermannus respondet, tam multa verba inveniri, in quae cadant illa, quae Reisigius commemoraverit, ut, cum ea tamen non careant augmento, illa quae eo carent, ipsa paucitate sua rationem istam suspectam reddant. — Levissime Elmslejus rem tractavit, qui omnino negans tragicos in diverbio augmentum omisisse, sicubi omissio fieri videatur, eam aut per crasin tolli putat, aut ita rem se habere, ut sine metri dispendio augmentum addi possit; quae neutra ratione augmentum omittant, ea corrupta esse statuit. Quae sententia quam non possit persuadere, in propatulo est. Nam primum omnino augmenti omissionem licitam fuisse, ne secundum ea quidem, quae supra de epicarum formarum apud tragicos usu in universum dixi, negare possumus. Deinde non in omnibus exemplis ad crasin recurri posse, illa exempla quae attuli, ostendunt.

Recte autem God. Hermannus intellexit, — id quod Sorof non debebat negare, — in ipsa trimetri orationis natura leges quasdam sitas esse, quibus augmenti vel servandi necessitas vel abjiciendi permissio regatur, quaeque id commune habeant, ut ea debeat verbi forma elegi, quae numerum praebeat ad verborum sententiam aptissimum. Ex hac sententia profectus has singulas regulas invenit:

1. Verbum fortius, in quo augmenti accessio anapaestum faciat, in principio versus positum, addi augmentum postulare, ut Eur. I. A. 49:

εγείνοντο Αἰθῆρα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι.

2. Verbum fortius, in quo augmenti accessio non faciat anapaestum, in principio versus positum, augmento carere posse, ut Bacch. 1084:

*σίγησε δ' αἰθήρ, σῖγα δ' εὐλειμος νάπη
φύλλ' εἶχε; Soph. O. C. 1606 κτύπησε μὲν Ζεὺς.*

3. Ejusmodi verbum, si incipiat sententiam, etiam in medio versu augmento carere posse, ut Bacch. 1134:

γυμνοῦντο δὲ πλευραὶ.

4. Verbum minus forte, sive faciat augmenti accessio anapaestum, sive non faciat, in principio versus positum, si ultra primum pedem porrigatur, carere augmento, ut Soph. O. T. 1249:

γοῦτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος πατήρ;

O. C. 1624: *θῶῦξεν αὐτόν, ὥστε πάντας ὀρθίας.*

5. Ejusmodi verbum, si nou ultra primum pedem porrigatur, ut detracto augmento parum numerosum aut vitari, ut Cho. 918:

κάνες γ' ὃν οὐ χρῆν, καὶ τὸ μὴ χρεῶν πάθε,

aut cum alia forma commutari, ut *κάλει* cum *καλεῖ*: Soph. O. C. 1626: *καλεῖ γὰρ αὐτόν πολλὰ πολλαχῇ θεός.*

Non omnia haec recte se habere, Sorof intellexisse videtur, et ipse vereor, ne plura vir summe venerandus speciosius quam verius dixerit. Ante omnia enim illam distinctionem verborum fortium ac minus fortium ut probem facere non possum, cum de fortitudine verborum semper alios aliter sensuros esse putem et facile fieri possit, ut verbis majorem vim, quam iis inest, tribuamus. Prorsus vera ea tantum regula videtur esse, quam quinto loco posuit, dummodo ad verba omnino referamus. Nam medio in versu tales formas, ut *κάλει*, *κύνει*, *κύρει* minus offendere, per se patet; cf. Aesch. Pers. 308:

Φαρνοῦχος οἶδε ναὸς ἐκ μιᾶς πέσον.

Ut jam meam sententiam proferam, puto omnino in hac quaestione ea tantum exempla omissi augmenti in censum venire posse, quae in initiis versuum augmentum omissum praebent, ita ut sine metri detrimento addi posset, nisi aliae res obstarent; quae exempla cum iis, ubi augmentum scriptum est, comparanda sunt; et in hac re ipse Hermannus mihi facem praetulit (p. 30), ubi de numero metrico et orationis verba faciens, orationis proprium esse dicit, ut aliud verbum prae alio ideoque etiam nu-

meri pars alia prae alia per quandam vocis intentionem erigatur et roboretur, cumque huiusmodi verba propter ipsam orationis naturam in principio orationis collocari necesse sit, consentaneum esse, in iis verbis eas praelatas esse formas, per quas incipiendae orationi aptiora redderentur. Quibuscum ea conferas, quae p. 44, 45 dicit: omnem augmenti in primo pede usum sola numerosae orationis observatione regi et in iis dumtaxat augmentum abjectum esse, quae addito non possent recte orationi aptari.

Et scripti augmenti haec affert exempla:

Eur. I. A. 49: ἐγένοντο Ἀθήδῃ Θεσιτιάδι τρεῖς παρθένοι.

Bacch. 1288: ἐμάνητε, πᾶσα τ' ἐξεβακχέυθη πόλις.

H. f. 458: ἔτεκον μὲν ὑμᾶς, πολεμίοις δ' ἐθρεψάμην

ὑβρισμα καὶ πίχαρμα καὶ διαφθοράν,

quibus in exemplis si augmentum non scriptum esset, debilem prorsus et omni nervo destitutam fore orationem, quis non sentit? His enim locis non solum versus, sed etiam sententiae exordium habemus, neque dubito iis quartum locum ex Soph. Phil. adungere (cf. v. 542 sq.): Loquitur ἔμπορος:

Ἀχλλέως παῖ, τόνδε τὸν ξυνέμπορον

ὃς ἦν νεὼς σῆς ξὺν δυοῖν ἄλλοις φύλαξ,

ἐκέλευσ' ἐμοί σε ποῦ κυρῶν εἶης φράσαι,

ubi, etsi verbo ἐκέλευσα non prorsus nova sententia incipitur, tamen oratio, relativo enuntiato ὃς-ἦν — φύλαξ interrupta, de-nuo quasi recipitur. Illam igitur regulam, quam Hermannus primo loco statuit, sic potius exprimi velim:

Verbum, in quo augmenti accessio anapaestum facit, in principio et versus et sententiae positum, addi augmentum postulat.

Neque dubito hanc regulam, si qua tamen est, uno Sophoclis loco (O. T. 1249) adhibere in narratione, quae Jocastae mortem describit (totum locum transscribo):

πύλας δ' ὅπως εἰςῆλθ' ἐπιρρήξας' ἔσω

καλεῖ τὸν ἤδη Λαῖον πάλαι νεκρόν,

μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὅφ' ὦν

θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι

τοῖς οἷσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.

γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς

ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐξ τέκνων τέκοι,

de quo loco Hermannus l. l. p. 49 verba facit, traditam formam γοᾶτο, quae minoris momenti in sententia sit, eo explicans, quod non verba (καλεῖ, γοᾶτο), sed substantiva adjuncta (Λαῖον, εὐνάς) sibi opposita sint, neque tamen ullo modo assequor, quomodo

scripto augmento sententia perverti possit, cum mihi quidem, si quid sentio, toti loco potius gradatio quaedam inesse videatur, quae addito augmento bene exprimatur, quamobrem hoc loco scribendum videtur: ἐγοᾶτο.

Simili ratione ne altero quidem loco Eur. Ba. 1066 quidquam obstare videtur, quominus augmentum addamus, ubi de Pentheo furente scriptum est:

λαβὼν γὰρ ἐλάτης οὐράνιον ἄχρον κλάδον
κατῆγεν, ἦγεν, ἦγεν εἰς μέλαν πέδον,
κυκλοῦτο δ' ὥστε τόξον ἢ κυρτὸς τροχός,
τόρῳ γραφόμενος περιφορᾶν, ἐλικοδρόμον,

ubi augmenti additioni aliquo jure id tantum objici potest, in mira et alacri narratione iambici numeri perpetuitatem male interrompi.

Haec enim ipsa altera res est, quae in addendi omittendive augmenti quaestione respicienda videtur; ipse Hermannus, si in media sententia verba sine augmento scripta sint, concinniores esse dicit iambici numeri perpetuitatem, cujus rationis haec exempla sunt:

Pers. 371:

..... ναυβάτης δ' ἀνὴρ

τροποῦτο κώπην σκαλμὸν ἄμφ' εὐήρετμον;

ib. 453:

ἀμφὶ δὲ | κυκλοῦντο πᾶσαν νῆσον,

Soph. El. 715: κόνις δ' ἄνω | φορεῖτο, ubi si augmentum adderetur, dupliciter illa concinnitas laederetur et anapaesto et hiatu; neque enim ne crasis quidem in commissura versuum accipienda est.

Illud jam secundum ea quae dixi, per se consentaneum est, verbum, in quo augmenti accessio non faciat anapaestum, si in principio versus ponatur, augmento carere, ut σίγησε δ' αἰθήρ Eur. Ba. 1084, κτύπησε μὲν Ζεὺς Soph. O. C. 1606, et tale verbum, si sententiam incipiat, etiam medio in versu augmento carere debere, cujus quidem rationis unum exemplum extat Bacch. 1134: γυμνοῦντο δὲ | πλευραὶ σπαργμοῖς. Illis autem locis recto pulcri sensu ea verba, in quibus omne orationis pondus positum est, in principio versus collocata esse, nemo non videt. Simul autem id apparere videtur, gravitatem orationis non augmenti omissionem effici, sicut illis locis, ubi addito augmento anapaestus in initio versus existit (ἐγένοντο Αἴθρα), si alia verba addito augmento non anapaestum efficientia extarent, nullo modo orationis gravitas minuta fuisset.

V I T A.

Natus sum Herm. Carolus Althaus Berolini die IX mens. Febr. anno hujus saeculi quadragesimo quarto patre Carolo Henrico, in hac litterarum universitate professore philosophiae, matre Angelica e gente Schueler, quos carissimos dilectissimosque parentes per longum tempus Deus O. M. incolumes servet et tueatur. Fidei addictus sum evangelicae.

Primis litterarum elementis imbutus puer novem annorum imae classi gymnasii Friderico-Werderani, quod Bonnellii, humanissimi viri, auspiciis etiamnunc maxime floret, traditus sum, ubi per novem annos optimorum magistrorum diligentissima institutione usus sum. Atque cum mox eximius quidam antiquarum, imprimis Graecarum litterarum amor in me exarsisset, verno tempore anni 1862 maturitatis quod dicunt testimonio instructus, philologiae operam daturus hanc almam litterarum universitatem adii. Ubi anno peracto in claram litterarum sedem Rhenanam me contuli, in qua cum magna voluptate mea per bis sex menses Ritschelium, Jahnum, Gilde-meisterum, alios celeberrimos viros, disserentes audiivi, societatis philologicae Wachsmuthio et Reifferscheidio moderantibus particeps fui. Inde patriam redux cum per unum semestre exercitationibus philologicis ab Huebnero temperatis interfuissem, paulo post mihi contigit, ut seminarii Regii philologici, cui Boeckh et Haupt praestantissimi viri praesunt, sodalis fierem, unde maximas utilitates me accepisse pio gratoque animo confiteor. Praeterea vernaculae linguae operam dare coepi Muellenhoffii institutione utens, qui idem me de societate sua Theodisca esse voluit. Denique per plura semestria Trendelenburgii exercitationibus philosophis interfui.

Quibus viris eisque omnibus, quorum scholis interesse mihi licuit, gratias ago quam maximas semperque gratiam habebo, imprimis patri carissimo, cui quantum debeam et in litteris et in moribus excolendis, semper memor ero.

THESES.

1. Hor. *carm.* IV, 8, str. 4 et 5 recte ab Hofmanno Peerlk. ita constitutas esse, ut verba: „Per quae spiritus impiae“ deleta sint.
 2. Soph. *El.* 1395 tradita verba: *νεακόνητον αἶμα χειρῶν ἔχων* non sollicitanda esse.
 3. Inter philosophiam et theologiam nulla gratia conciliari potest.
 4. In gymnasiis Theodiscae linguae plus operae dandum esse.
 5. Quod Aristot. *poet.* c. 4 de *ἑξάρχουσι τὸν διθύραμβον* dicit, non de cantoribus, sed de epicis prooemiis intellegendum.
 6. In Platonis *Philebo* de humano tantum bono agitur.
 7. Tragicos graecos in diverbiis componendis aequali versuum numero studuisse, aliquatenus concedendum esse.
 8. Rectissime Aristotelem (*Nic. Eth.* X.) dixisse, non omnem exteriorem fortunam ad bene beateque vivendum removendam esse.
-

LIBRARY OF CONGRESS

0 003 049 601 2